

MARKARÅDET

Vår referanse

Markasekretariat

Vår dato

Kristin Lugg

Protokoll

Tid: 27.2.2025 klokken 12.00 – 15.00.**Sted:** Oslo kongressenter, Youngs gate 21, ved Youngstorget**Stemmeberettigede til stede:**

Instans	Navn	Rolle
Nannestad, Gjerdrum, Nittedal, Lørenskog og Rælingen	Rune Winum	Leder
Oslo og Omland Friluftsråd	Ingunn Iversen	Vara nestleder
Oslo kommune	Marit Kristine Vea	Medlem
Nordre Follo og Enebakk	Cecilie Dahl-Jørgensen Pind	Medlem
Asker og Bærum	Lene Conradi	Medlem
Ringerike, Lier og Hole	Syver Leivestad	Medlem
Jevnaker Lunner	Harald Tyrdal	Varamedlem
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus	Håkon Eide Gundersen	Varamedlem
Den Norske Turistforening Oslo og Omegn	Dag Olav Brækkan	Varamedlem
Norges Jeger- og Fiskeforbund	Inger Elisabeth Tveide	Medlem
Oslo Idrettskrets	Magne Brekke	Medlem
Viken Idrettskrets	Ingunn Hensel	Medlem
Norges Skogeierforbund	Helge Lindstad	Medlem
Norskog	Carl Gustav Rye-Florentz	Varamedlem
Norges Bondelag	Eline Stokstad Oserud	Varamedlem
Representant for velforeningene	Tore Faller	Medlem
Interessegruppe for hytteiere i Marka	Torgny Hasås	Medlem

Forfall:

Skiforeningen

- Forfall med vara:** Norskog, DNT, Norges bondelag, Jevnaker og Lunner, Oslo og Omland
Friluftsråd, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus.
- Observatører:** Klima- og miljødepartementet: Hege Feiring
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus: Gunhild Dalaker
Tuseth, Ellen Nitter-Hauge, Ellen Lien ,Helge Nordby, Kristin Lugg
KDD: Pål Arne Frostad Lorentzen
Oslo kommune: Gro Koppen, Elisabeth Thoresen
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus: Rita Gundersen
- Referent:** Kristin Lugg
- Møteleder:** Rune Winum

Sak 1/9 Velkommen

Sak 2/9 Godkjenning av møteinnkalling

Vedtak:

Møteinnkalling ble godkjent.

Vedlegg:

Møteinnkalling (vedlegg 1)

Sak 3/9 Godkjenning av protokoller fra møtene 7.10.2024 og 25.10.2024

Vedtak:

Protokollene fra 7.10.2024 og 25.10.2024 ble godkjent.

Vedlegg:

Protokollene fra møtet 7.10.2024 og 25.10.2024 (vedlegg 2 og 3)

Sak 4/9 Gyrihaugen i Ringerike kommune – status og videre fremdrift

Statsforvalteren orienterte om status i saken som ligger inne hos dem. Den saken handler om tillatelsen til bygging av veien opp til Gyrihaugen. Forhåndsvarsel om mulig omgjøring av tillatelse etter markaloven ble sendt 8. oktober 2024. Det ble gitt frist til å uttale seg til varselet innen 1. desember 2024. Det har kommet inn uttalelser fra grunneiere og Forsvarsbygg, og det har blitt hentet inn informasjon om de avtalene som gjelder mellom Forsvarsbygg og grunneierne. Statsforvalteren har hentet inn de opplysningene de trenger og er klare for å kunne behandle saken etter forvaltningsloven § 35 femte ledd.

Det er forventninger i Markarådet om å få orientering fra Forsvarsbygg, om hva de tenker om tilbakeføring av veien og toppen. Arbeidsutvalget har tenkt på å be dem besøke rådet, men at det var best å avvente til etter Statsforvalteren har gjennomført sin behandling av saken. Det kan være aktuelt å invitere dem til et møte, eller ta en befaring på plassen.

Vedtak:

Vi tar saken til orientering. Arbeidsutvalget tar kontakt med Forsvarsbygg.

Innlegg/kommentarer:

Representant for velforeningene, Interessegruppe for hytteeiere i Marka, Ringerike, Lier og Hole kommuner, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Nordre Follo og Enebakk kommuner, Den Norske Turistforening Oslo og Omegn, Norges Skogeierforbund, Viken Idrettskrets.

Vedlegg:

Forhåndsvarsel om mulig omgjøring av tillatelse etter markaloven - bygging av vei til militært anlegg på Gyrihaugen (vedlegg 4)

Sak 5/9 Bygging av landbruksvei – Dammyrveien i Lørenskog kommune – status

Statsforvalteren orienterte om opphevelsen av avslaget fra Lørenskog kommune på søknad fra Losby Bruk AS om å få bygge landbruksvei. Statsforvalteren innvilger med det samme søknaden fra 17.6.2022. Presentasjonen ligger vedlagt.

Vedtak:

Det ble foreslått (av Naturvernforbundet Oslo og Akershus) å sende ut en uttalelse fra Markarådet:

«Markarådet ber Statsforvalteren se på saken på nytt, i lys av Lørenskog kommunestyres vektlegging av tiltakets konsekvenser for friluftsliv, naturopplevelse, naturmiljø og landskapskvaliteter – i Marka.»

Det ble diskutert om dette er innenfor Markarådets mandat, og det ble besluttet å ikke sende denne uttalelsen.

Innlegg/kommentarer:

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Interessegruppe for hytteeiere i Marka, Oslo kommune, Oslo og Omland Friluftsråd, Representant for velforeningene, Norges Bondelag, Asker og Bærum, Viken Idrettskrets, Norskog, Nordre Follo og Enebakk, Jevnaker og Lunner, Norges Skogeierforbund, Nannestad, Gjerdrum, Nittedal, Lørenskog og Rælingen,

Vedlegg:

Presentasjon fra Landbruksavdelingen ved Statsforvalteren (vedlegg 5).

Sak 6/9 Østmarka nasjonalpark – orientering om status og planer

Statsforvalteren orienterte om aktivitet innenfor forvaltningen av Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftslivsområde. Presentasjonen ligger vedlagt. Følg også med på nye nettsider: <https://www.norgesnasjonalparker.no/nasjonalparker/ostmarka/>

Innlegg/kommentarer:

Interessegruppe for hytteeiere i Marka, Oslo kommune, Nordre Follo og Enebakk, Den Norske Turistforening Oslo og Omegn.

Vedlegg:

Presentasjon fra Statsforvalteren (vedlegg 6).

Sak 7/9 Informasjon fra Kommunal- og distriktsdepartementet om tolkningsuttalelse om reguleringsplikt for landbruksveier

Kommunal- og distriktsdepartementet orienterte om deres tolkningsuttalelse om reguleringsplikt for landbruksveier. Presentasjonen ligger vedlagt.

Innlegg/kommentarer:

Oslo kommune, Nordre Follo og Enebakk, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Jevnaker og Lunner.

Vedlegg:

Presentasjon fra Kommunal- og distriktsdepartementet (vedlegg 7).

Sak 8/9 Saker til neste møte?

Ønskelig med oppfølging av Gyrihaugen-saken der Forsvaret blir invitert.

Sak 9/9 Møtegodtgjørelse

Sekretær orienterte om at det kun gis møtegodtgjørelse for medlemmer og varamedlemmer som deltar i Markrådet gjennom et ulønnet verv. Det gis godtgjørelse for antall timer tilsvarende møtets lengde og forberedelser. For møter som krever forberedelser, kan det gis godtgjørelse for antall timer tilsvarende møtets lengde.

For møte 27.2.2025 kan de som har krav på møtegodtgjørelse kreve godtgjøring for 6 timer (3 timer for medgått tid til møte og 3 time for forberedelser), og en ekstra time for medlemmer i AU.

Det kan utbetales reisegodtgjørelse for møte i Markrådet uavhengig av om deltagelsen er gjennom et ulønnet verv eller en lønnet stilling.

Alle som har krav på møtegodtgjørelse, må melde fra til økonomiansvarlig Turid Stray Sørensen Sørensen på e-post turid.stray.sorensen@statsforvalteren.no

Retningslinjer for å kreve møtegodtgjørelse og utbetaling av reiseregninger sendes ut til medlemmene i etterkant av møte sammen med protokoll.

Vedlegg:

Retningslinjer og hvordan gjøre krav på godtgjørelser 2025 (vedlegg 8).

Aktuelle saker:

Innspill til aktuelle saker for neste møte må sendes til sekretær på e-post markasekretariat@statsforvalteren.no i god tid før neste møte i Arbeidsutvalget.

Lugg, Kristin

Obligatorisk

- marit.kristine.vea@oslo.kommune.no;
- martha.gronning@oslo.kommune.no;
- rune.winum@nittedal.kommune.no;
- amiand@lorenskog.kommune.no;
- cecilie.pind@nordrefollo.kommune.no;
- christopher.leiknes@enebakk.kommune.no;
- lene.conradi@asker.kommune.no;
- lisbeth.krog@baerum.kommune.no;
- syver.leivestad@hole.kommune.no;
- kjetil.kivle@lier.kommune.no;
- morten.lafton@jevnaker.kommune.no;
- harald.tyrdal@lunner.kommune.no;
- amerita@online.no;
- hakong@naturvernforbundet.no;
- HansPetteraas07@gmail.com;
- Ingunn.ivers@gmail.com;
- haavard.abrahamsen@skiforeningen.no;
- espen.jonhaugen@skiforeningen.no;
- henning.wikborg@dnt.no;
- dag.olav.braekkan@dnt.no;
- inger.tveide@oslojeger.no;
- kjell@rjff.no;
- magne.brekke@idrettsforbundet.no;
- christine.svoren@idrettsforbundet.no;
- ingunn.hensel@gmail.com;
- jonsyversen54@gmail.com;
- post@hauger-gard.no;
- ellen.alfsen@skog.no;
- benthe.lovenskiold@norskog.no;
- CarlGustaf.Rye-Florentz@lovenskiold.no;
- Anja.Marie.Jahr@bondelaget.no;
- eline.stokstad.oserud@bondelaget.no;
- tore.faller@ude.oslo.kommune.no;
- KristinDale.Selvig@lillestrom.kommune.no;
- torgny@hasaas.no;
- post@redarkitekter.no;
- Markasekretariat

Valgfri Hege.Feiring@kld.dep.no; postmottak@byr.oslo.kommune.no; gro.koppen@byr.oslo.kommune.no; heidi.lynnebakken@nittedal.kommune.no; guro.haug@nittedal.kommune.no; Tuseth, Gunhild Dalaker; Torgny Hasås; Landmark, Anine Eitrem; Inger Tveide; Tore Christopher Faller; Lien, Ellen

Som arrangør behøver du ikke svare.

torsdag 27. februar 2025 12:00-15:00 Oslo kongressenter, Youngs gate 21, ved Youngstorget

Det kalles inn til møte i Markarådet – nå med agenda. Legg merke til Sted: **Oslo Kongressenter, Folkets hus, Youngs gate 21, Oslo**

Vennligst svar på møteinnkallingen med «send svar nå». Medlemmer som ikke kan delta, innkaller selv sin vara og informerer sekretariatet om hvem som stiller.

Tidspunkt: klokken 12.00 – 15.00

Sted: **Oslo Kongressenter, Folkets hus, Youngs gate 21**, Oslo Møterom 1 (ligger i 2. etasje med enkel tilgang fra heis)

Møteleder: Rune Winum

Sekretær: Kristin Lugg

Agenda for Markarådet 27. februar 2025

- Velkommen v/Rune Winum
- Godkjenning av møteinnkalling
- Godkjenning av protokoll fra møtet 7.10.2024 og 25.10.2024
Vedlegg: Protokoll fra møtet 7.10.2024, og fra møtet 25.10.2024
- Gyrihaugen i Ringerike kommune – status og videre fremdrift
- Bygging av landbruksvei – Dammyrveien i Lørenskog kommune – status
- Østmarka nasjonalpark – orientering om status og planer
- Informasjon fra Kommunal- og distriktsdepartementet om [tolkningsuttalelse om reguleringsplikt for landbruksveier](#)
- Saker til neste møte?
- Møtegodtgjørelse
- Eventuelt

Vi gjør samtidig Markarådet oppmerksomme på at høringsfristen for forslag til endringer i markaloven var 28.10.2024. Departementet har som mål å legge frem en proposisjon for Stortinget innen påske. Alle innspillene kan leses på denne siden: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-endringer-i-markaloven/id3047234/?showSvar=true&consterm=&page=1&isFilterOpen=true>

Naturmeldingen *Bærekraftig bruk og bevaring av natur - Norsk handlingsplan for naturmangfold* er relevant for Markarådet, og vi gjør oppmerksom på at denne snarlig skal behandles i Stortinget: [Sak - stortinget.no](#)

MARKRÅDET

Vår referanse

Markasekretariat

Vår dato

Kristin Lugg

Protokoll

Tid: 7.10.2024. klokken 10.00 – 13.00.**Sted:** Holberg Terrasse, Stensberggata 27, Oslo**Stemmeberettigede til stede:**

Instans	Navn	Rolle
Nannestad, Gjerdrum, Nittedal, Lørenskog og Rælingen	Rune Winum	Leder
Oslo og Omland Friluftsråd	Hans-Petter Aas	Nestleder
Oslo kommune	Marit Kristine Veia	Medlem
	Martha Grønning	Vara
Nordre Follo og Enebakk	Cecilie Dahl-Jørgensen Pind	Medlem
Asker og Bærum	Lene Conradi	Medlem
Ringerike, Lier og Hole	Syver Leivestad	Medlem
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus	Rita Gundersen	Medlem
Skiforeningen	Håvard Abrahamsen	Medlem
Den Norske Turistforening Oslo og Omegn	Henning Hoff Wikborg	Medlem
Norges Jeger- og Fiskeforbund	Inger Elisabeth Tveide	Medlem
Oslo Idrettskrets	Magne Brekke	Medlem
Viken Idrettskrets	Ingunn Hensel	Medlem
Norges Skogeierforbund	Helge Lindstad	Medlem
Norskog	Carl Gustav Rye-Florentz	Varamedlem
Norges Bondelag	Anja Marie Jahr	Medlem
Representant for velforeningene	Kristin Dale Selvig	Varamedlem
Interessegruppe for hytteeiere i Marka	Torgny Hasås	Medlem

Forfall: Jevnaker og Lunner v/ Morten Lafton**Forfall med vara:** Marit Kristine Veia (forfall fra klokken 12), vara: Martha Grønning

Observatører: Klima- og miljødepartementet: Ernst Inge Espeland
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus: Kristian Tveiten,
Håkon Heløe.
Oslo kommune: Gro Koppen

Referent: Kristin Lugg

Møteleder: Rune Winum

Sak 1/9 Velkommen

Sak 2/9 Godkjenning av møteinnkalling

Vedtak:

Møteinnkalling ble godkjent.

Vedlegg:

Møteinnkalling (vedlegg 1)

Sak 3/9 Godkjenning av protokoll fra møtet 29.4.2024

Vedtak:

Protokoll fra 29.4.2024 ble godkjent.

Vedlegg:

Protokoll fra møtet 29.4.2024 (vedlegg 2)

Sak 4/9 Årsberetning for Markarådet 2020-2023

Årsberetning for perioden 2020-2023 har blitt utarbeidet. Den har ikke vært innom forrige Markaråd. Årsberetningen inneholder informasjon om hvilke medlemmer som satt i rådet i perioden, hvilke møter som ble gjennomført og saker som ble tatt opp og en evaluering av rådets arbeid og funksjon.

Vedtak:

Årsberetning for Markarådet 2020-2023 ble tatt til orientering. Det er ønskelig med årlige årsberetninger fremover.

Innlegg/kommentarer:

Oslo og Omland Friluftsråd

Vedlegg:

Årsberetning for Markarådet 2020-2023 (vedlegg 3)

Sak 5/9 Forslag til nye rutiner for Markarådet

Rutinene for Markarådet er ikke oppdatert siden 2012. Ved ny periode er det aktuelt å oppdatere rutinene. Det forrige arbeidsutvalget utarbeidet et forslag til nye rutiner, og disse er gjennomgått av nåværende arbeidsutvalg. Forslaget til nye rutiner er en tilpasning til praksis. Sekretær gikk gjennom forslaget.

Saker skal meldes inn til arbeidsutvalget en måned i forveien av et planlagt Markarådsmøte. Arbeidsutvalget skal ha sitt møte en måned i forveien av Markarådsmøte. Dette kan skape liten forberedelsestid for arbeidsutvalget, men vi prøver det ut.

Vedtak:

Forslag til nye rutiner er godkjent.

Innlegg/kommentarer:

Norges Jeger- og fiskeforbund, Asker og Bærum kommuner

Vedlegg:

Ny rutine for Markarådet (vedlegg 4)

Sak 6/9 Orienteringssaker

Bygging av landbruksvei – Dammyrveien – Lørenskog kommune

Statsforvalteren orienterte om status i saken. Lørenskog kommunestyre har opprettholdt avslaget på søknaden om landbruksvei på et helhetlig grunnlag hvor natur- og friluftshensyn er veid opp mot de inngrepene en irreversibel vei vil innebære. Klagen er dermed oversendt til Statsforvalteren for klage-behandling etter *Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier*.

Etablering av skytebane på Lahaug – Lillestrøm kommune

Statsforvalteren orienterte om status i saken. Statsforvalteren, fylkeskommunen og Nittedal kommune har fremmet innsigelser til reguleringsplanen for etablering av skytebane på Lahaug. Momenter i innsigelser; forurensede masser innenfor marka, mye større naturverdier enn man antok, og støy. Forslagsstiller, Sweco, har svart på innsigelsene. Statsforvalteren tar Sweco's kommentarer foreløpig til etterretning. Det er kommunen som må ta stilling til hva som skal gjøres nå.

Steinshøgda – utvidelse av steinbrudd – Bærum kommune

Statsforvalteren orienterte om avgjørelsen i saken. Klima- og miljøverndepartementet har stadfestet en reguleringsplan for utvidelse av Steinshøgda steinbrudd, som ligger innenfor marka i Bærum kommune. Etter markaloven § 6 skal kommunens endelige vedtak om reguleringsplaner som vedrører marka stadfestes av departementet før planen får rettsvirkning etter plan- og bygningsloven. Detaljreguleringen innebærer at det legges til rette for utvidelse av steinbruddet Steinshøgda i Bærum kommune. Steinbruddet ligger i dag ved grensen til Marka. Utvidelsen medfører at arealer som tilhører marka omdisponeres til råstoffutvinning. Utvidelsen er tidligere også stadfestet av departementet i forbindelse med kommuneplanen, Statsforvalteren frarådet ikke utvidelsen nå ettersom tiltaket var tidligere avklart av departementet, men har frarådet tiltaket i tidligere runder.

Flere i rådet uttrykker at det ikke må legges til rette for flere, eller utvidelser av eksisterende, steinbrudd innenfor marka. Arbeidsutvalget vurderer å ta opp temaet om masseuttak som sak ved et fremtidig Markaråd.

Vedtak:

Sakene om Dammyrveien, Skytebane på Lahaug, Steinshøgda - utvidelse av steinbrudd tas til orientering.

Innlegg/kommentarer:

- Dammyrveien – Ingen kommentarer
- Skytebane på Lahaug - Representant for velforeningene, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus.
- Steinshøgda – Oslo kommune, Representant for velforeningene, Oslo og Omland Friluftsråd, Interessegruppe for hytteeiere i Marka, Viken idrettskrets, Norskog, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges skogeierforbund, Skiforeningen, Asker og Bærum kommuner.

Sak 7/9 Gyrihaugen

Statsforvalteren orienterte om status i saken. Ringerike kommune hadde politisk behandling av saken i august 2024. Hovedutvalget fattet vedtak om å opprettholde dispensasjonen for bygging av veien, og å gå i dialog med Forsvarsbygg og grunneier om istandsetting. En plan for dette skal legges frem for Hovedutvalget. Det ble feilaktig opplyst fra kommunen at det var klagemulighet på denne beslutningen. Kommunens vedtak i august 2024 om å ikke omgjøre dispensasjonen er ikke et enkeltvedtak og kan ikke påklages. Statsforvalteren har mottatt flere klager på beslutningen, men behandler den ikke som en klage. Statsforvalteren vurderer om det er grunnlag for å omgjøre vedtaket med hjemmel i forvaltningsloven § 35.

Tiltakene på toppen har vært skjermet, og det finnes dermed ikke noe vedtak for disse tiltakene. Markarådet ønsker mer informasjon fra Forsvaret om hvordan de tenker rundt tilbakeføring/retting av toppen og veien opp.

Vedtak:

Arbeidsutvalget tar initiativ til dialog med Forsvaret, og et Markarådmøte der Forsvaret blir invitert.

Innlegg/kommentarer:

Oslo kommune, Interessegruppe for hytteeiere i Marka, DNT, Representant for velforeningene, Ringerike, Lier og Hole, Naturvernforbundet, Norskog, OOF, Nordre Follo og Enebakk, Asker og Bærum, Viken Idrettskrets, Skiforeningen

Sak 8/9 Forslag om endringer i Markaloven og eventuell felles høringsuttalelse

Klima- og miljødepartementet orienterte om forslag til endringer i Markaloven, og medlemmene fikk anledning til å stille spørsmål og komme med innspill.

Det er ønskelig å komme med en felles uttalelse. Arbeidsutvalget kan formulere noe som de tenker at rådet kan være enige om.

Vedtak:

Vi setter opp et ekstraordinært Markaråd på Teams den 25. oktober - 09:30-10:30. Formålet med møtet er å komme frem til en felles høringsuttalelse. Arbeidsutvalget leverer noe skriftlig en uke før.

Spørsmål:

Norges Skogeierforbund, Oslo kommune, Asker og Bærum kommune, Skiforeningen, DNT, Nordre Follo, Norges bondelag, Naturvernforbundet, Interessegruppe for hytteeiere i Marka, Representant for velforeningene

Innlegg/kommentarer:

Oslo og Omland Friluftsråd, Interessegruppe for hytteeiere i Marka, Nordre Follo kommune, Norges jeger- og fiskeforbund, Oslo kommune, Asker og Bærum kommuner, Ringerike, Lier og Hole kommuner, Representant for velforeningene

Sak 9/9 Møtegodtgjørelse

Sekretær orienterte om at det kun gis møtegodtgjørelse for medlemmer og varamedlemmer som deltar i Markarådet gjennom et ulønnet verv. Det gis godtgjørelse for antall timer tilsvarende

møtets lengde og forberedelser. For møter som krever forberedelser, kan det gis godtgjørelse for antall timer tilsvarende møtets lengde.

For møte 7.10.2024 kan de som har krav på møtegodtgjørelse kreve godtgjøring for 6 timer (3 timer for medgått tid til møte og 3 time for forberedelser), og en ekstra time for medlemmer i AU.

Det kan utbetales reisegodtgjørelse for møte i Markarådet uavhengig av om deltagelsen er gjennom et ulønnet verv eller en lønnet stilling.

Alle som har krav på møtegodtgjørelse, må melde fra til økonomiansvarlig Turid Stray Sørensen Sørensen på e-post turid.stray.sorensen@statsforvalteren.no

Retningslinjer for å kreve møtegodtgjørelse og utbetaling av reiseregninger sendes ut til medlemmene i etterkant av møte sammen med protokoll.

Vedlegg:

Retningslinjer og hvordan gjøre krav på godtgjørelser 2024 (vedlegg 5)

Vedlegg:

Vedlegg 1: Møteinnkalling Markarådet 07102024

Vedlegg 2: Protokoll fra Markarådet 29042024

Vedlegg 3: Årsberetning for Markarådet 2020-2023

Vedlegg 4: Rutiner for Markarådet vedtatt 7102024

Vedlegg 5: Retningslinjer og hvordan gjøre krav på godtgjørelser 2024

Aktuelle saker:

Innspill til aktuelle saker for neste møte må sendes til sekretær på e-post markasekretariat@statsforvalteren.no i god tid før neste møte i Arbeidsutvalget.

Agenda for Markarådet 7. oktober 2024

Tidspunkt: klokken 10.00 – 13.00

Sted: Holberg Terrasse, Stensberggata 27, Oslo

Møteleder: Rune Winum

Sekretær: Kristin Lugg

1. Velkommen v/Rune Winum (klokken 10.00)

2. Godkjenning av møteinnkalling

3. Godkjenning av protokoll fra møtet 29.4.2024

Vedlegg: Utkast til protokoll fra møtet 29.4.2024

4. Godkjenning av årsberetning for Markarådet 2020-2023

5. Forslag til nye rutiner for Markarådet

Vedlegg: Gjeldende rutiner og forslag til nye rutiner

6. Orienteringssaker:

- Bygging av landbruksvei – Dammyrveien – Lørenskog kommune
- Etablering av skytebane på Lahaug – Lillestrøm kommune
- Steinshøgda – utvidelse av steinbrudd – Bærum kommune
- Gyrihaugen – Ringerike kommune

Lunsjservering (klokken 11.00)

7. Forslag til endringer i Markaloven og eventuell felles høringsuttalelse (klokken 11.30) Dokumenter: [Høring - forslag til endringer i markaloven - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

- KLD orienterer om forslag til endringer i Markaloven
- Arbeidsutvalget legger frem sitt utkast
- Spørsmål og innspill fra medlemmene
- Vedtak - felles høringsuttalelse

Vedlegg: Utkast til eventuell felles uttalelse fra arbeidsutvalget (ettersendes)

8. Møtegodtgjørelse

9. Eventuelt

Vi ber hvert enkelt medlem varsle sin vara dersom dere er forhindret fra å møte.

Innspill til høringssvar på vegne av Markarådet kan sendes innen 16. september til:

markasekretariat@statsforvalteren.no

MARKARÅDET

Vår referanse
2023/21512Markasekretariat
Anine Eitrem LandmarkVår dato
07.06.2024

Protokoll

Tid: 29.04.2024. klokken 12.00 – 16.00.**Sted:** Frognerseteren friluftssenter, Holmenkollveien 196**Stemmeberettigede til stede:** 18

Instans	Navn	Rolle
Nannestad, Gjerdrum, Nittedal, Lørenskog og Rælingen	Rune Winum	Leder
Oslo og Omland Friluftsråd	Hans-Petter Aas	Nestleder
Oslo kommune	Marit Kristine Vea	Medlem
Nordre Follo og Enebakk	Cecilie Dahl-Jørgensen Pind	Medlem
Asker og Bærum	Lene Conradi	Medlem
Ringerike, Lier og Hole	Syver Leivestad	Medlem
Jevnaker og Lunner	Morten Lafton	Medlem
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus	Rita Gundersen	Medlem
Skiforeningen	Håvard Abrahamsen	Medlem
Den Norske Turistforening Oslo og Omegn	Henning Hoff Wikborg	Medlem
Norges Jeger- og Fiskeforbund	Inger Elisabeth Tveide	Medlem
Oslo Idrettskrets	Magne Brekke	Medlem
Viken Idrettskrets	Ingunn Hensel	Medlem
Norges Skogeierforbund	Helge Lindstad	Medlem
Norskog	Carl Gustav Rye-Florentz	Varamedlem
Norges Bondelag	Anja Marie Jahr	Medlem
Representant for velforeningene	Tore Faller	Medlem
Interessegruppe for hytteiere i Marka	Torgny Hasås	Medlem

Forfall: Marit Kristine Vea (Oslo kommune) etter sak 3.**Forfall med vara:** Benthe E. Løvenskiold (Norskog)**Faste observatører:** Klima- og miljødepartementet: Øyvind Dannevig
Statsforvalteren i Oslo og Viken: Ellen Lien

Øvrige observatører: Håkon Eide Gundersen (Naturvernforbundet i Oslo og Akershus)
Ingunn Iversen (Oslo og Omland Friluftsråd)
Ingerid Helseth (Interessegruppe for hytteeiere i Marka)
Kristian Tveiten (Statsforvalteren i Oslo og Viken)
Christian Hillman (Statsforvalteren i Oslo og Viken)
Dag Evert Borud (Statsforvalteren i Oslo og Viken)
Gro Koppen (Oslo kommune)

Referent: Anine Eitrem Landmark

Møteleder: Ellen Lien (Statsforvalteren i Oslo og Viken) frem til valg av leder.

Sak 1/11 Velkommen

Ellen Lien, seksjonssjef for Naturforvaltning - skog og fjell ved Statsforvalteren i Oslo og Viken, ønsket velkommen til første møte med nytt Markaråd.

Sak 2/11 Godkjenning av møteinnkalling

Møteinnkallingen ble tatt opp til godkjenning.

Innlegg/kommentarer:

Ingen

Vedtak:

Møteinnkallingen godkjennes.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Møteinnkalling – Markarådet 29.04.2024

Sak 3/11 Presentasjonsrunde

Kort presentasjon av nylig oppnevnte medlemmer/varamedlemmer.

Sak 4/11 Valg av leder, nestleder og arbeidsutvalg

Sekretær leste opp retningslinjer for valg av leder og nestleder. Fristen for å sende inn forslag til leder og nestleder var 15. april. Norskog og Norges Skogeierforbund har foreslått Rune Winum som ny leder av Markarådet. Oslo og Omland Friluftsråd har foreslått Hans-Petter Aas som nestleder. Siden det ikke har kommet inn forslag fra øvrige medlemmer, regnes både leder og nestleder som valgt uten avstemning. Dette følger av retningslinjer for valg av leder og nestleder, jf. punkt 6 og 9.

Markarådet har den siste perioden (2020-2023) hatt et arbeidsutvalg bestående av leder, nestleder og tre medlemmer. Utvalget møtes i forkant av møtene i rådet og tar stilling til hvilke saker som skal forberedes for Markarådet, jf. Rutiner for Markarådet.

I forrige perioden 2020-2023 bestod Arbeidsutvalget av:

- Gunn Cecilie Ringdal, tidligere ordfører i Lier kommune (møteleder)
- Hans-Petter Aas, styreleder i Oslo og Omland Friluftsråd (nestleder)
- Hanne Opdan, tidligere ordfører i Nordre Follo kommune
- Helge Lindstad, Norges Skogeierforbund
- Håvard Abrahamsen, generalsekretær i Skiforeningen (overtok for tidligere generalsekretær Erik Eide i 2022)

Det ble i forkant av møte informert om at medlemmer som ønsker å sitte i Arbeidsutvalget i perioden 2024-2027 skulle melde seg i møte.

Sammensetningen i utvalget, antall medlemmer og ordførerfunksjonen i rådet ble diskutert. Flere påpekte at det er viktig at utvalget representerer bredden av ulike interesser i Markarådet. Det ble foreslått at en av de mindre organisasjoner eller Naturvernforbundet sitter i utvalget. Rita Gundersen (Naturvernforbundet) takket ja. Håvard Abrahamsen (Skiforeningen) og Helge Lindstad (Norges Skogeierforbund) ønsker å fortsette.

Vedtak:

Rune Winum velges som ny leder for Markarådet 2024-2027.

Hans-Petter Aas fortsetter som nestleder.

Arbeidsutvalget oppnevnes med følgende medlemmer:

- Rune Winum, ordfører i Nittedal (møteleder)
- Hans-Petter Aas, Oslo og Omland Friluftsråd (nestleder)
- Rita Gundersen, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
- Helge Lindstad, Norges Skogeierforbund
- Håvard Abrahamsen, Skiforeningen

Innlegg/kommentarer:

Torgny Hasås

Rune Winum

Henning Hoff Wikborg

Hans-Petter Aas

Helge Lindstad

Morten Lafton

Lene Conradi

Syver Leivestad

Håvard Abrahamsen

Rita Gundersen

Vedlegg:

Vedlegg 2: Retningslinjer for valg av leder og nestleder

Vedlegg 3: Rutiner for Markarådet

Sak 5/11 Om Markaloven

Klima- og miljødepartementet ved Øyvind Dannevig holdt presentasjon om Markaloven og arbeidet med lovendringer. Det er forventet at forslag til endringer i Markaloven legges ut på høring sommeren 2024. Høringsperioden blir 3 måneder. Hvis forslaget legges ut 1. juli vil departementet ta hensyn til sommerferien ved fastsetting av høringsfrist.

Innlegg/kommentarer:

Torgny Hasås

Lene Conradi

Rune Winum

Vedlegg:

Vedlegg 4: Presentasjon om Markaloven

Sak 6/11 Erfaringer med Markarådet

Nestleder Hans-Petter Aas delte sine erfaringer med Markarådet.

Innlegg/kommentarer:

Henning Hoff Wikborg

Sak 7/11 Statsforvalterens rolle og presentasjon av aktuelle saker

Seksjonssjef Ellen Lien orienterte om Statsforvalteres oppgaver og ansvarsområder. Anine Eitrem Landmark og Kristian Tveiten presenterte aktuelle saker på vegne av Klima- og planseksjonen:

- Gyrihaugen i Ringerike
- Roseslottet i Oslo
- Etablering av skytebane på Lahaug i Lillestrøm

Øyvind Dannevig ved Klima- og miljødepartementet orienterte om landbruksveier i Marka og reguleringsplikt.

Innlegg/kommentarer:

Henning Hoff Wikborg

Torgny Hasås

Hans-Petter Aas

Tore Faller

Rita Gundersen

Inger Elisabeth Tveide
Rune Winum

Vedlegg:

Vedlegg 5: Presentasjon om Statsforvalterens rolle og aktuelle saker

Sak 8/11 Orientering om Østmarka nasjonalpark og friluftslivsområde

Statsforvalteren i Oslo og Viken ved Christian Hillman og Dag Evert Borud orienterte om verneprosessen, verneforvaltningen og det videre arbeidet med besøksstrategi og forvaltningsplan.

Innlegg/kommentarer:

Torgny Hasås
Henning Hoff Wikborg
Hans-Petter Aas

Vedlegg:

Vedlegg 6: Presentasjon om Østmarka nasjonalpark og friluftslivsområde

Sak 9/11 Økonomi (møtegodtgjørelse, reiseregninger mv.)

Sekretær orienterte om at det kun gis møtegodtgjørelse for medlemmer og varamedlemmer som deltar i Markarådet gjennom et ulønnet verv. Unntatt fra dette er leder og nestleder av Markarådet. Det gis godtgjørelse for antall timer tilsvarende møtets lengde og forberedelse (vurderes ut ifra saksmengde).

For møte 29.04.2024 kan de som har krav på møtegodtgjørelse kreve godtgjøring for 4 timer (faktisk medgått tid). Det gis ikke godtgjøring for forberedelser denne gangen.

Det kan utbetales reisegodtgjørelse for møte i Markarådet uavhengig av om deltagelsen er gjennom et ulønnet verv eller en lønnet stilling.

Alle som har krav på møtegodtgjørelse, må melde fra til økonomiansvarlig Turid Stray Sørensen Sørensen på e-post turid.stray.sorensen@statsforvalteren.no

Retningslinjer for å kreve møtegodtgjørelse og utbetaling av reiseregninger sendes ut til medlemmene i etterkant av møte sammen med protokoll.

Innlegg/kommentarer:

Ingen

Vedlegg:

Vedlegg 7: Retningslinjer og hvordan gjøre krav på godtgjørelser 2024

Sak 10/11 Eventuelt

Det ble stilt spørsmål til status i konflikten om oppkjøring av skiløyper på Ringkollen. Skiforeningen bekreftet at konflikten skyldes at grunneier ikke tillater motorferdsel over sin eiendom. Det ble samtidig påpekt at det er kommunen som er part i saken, og ikke Skiforeningen.

Sekretær Anine Eitrem Landmark går ut i svangerskapspermisjon i starten av juni. Medlemmene vil få informasjon om hvem som overtar som ny sekretær.

Årsrapport for Markarådet (2020 – 2023) vil ferdigstilles og oversendes til medlemmene i etterkant av møte.

Innlegg/kommentarer:

Torgny Hasås
Håvard Abrahamsen

Sak 11/11 Neste møte

Arbeidsutvalget vil i løpet av mai bli enig om dato for neste møte i Arbeidsutvalget og Markarådet. Innkalling til neste møte med Markarådet sendes på e-post til medlemmer og varamedlemmer.

Innspill til aktuelle saker for neste møte må sendes til sekretær på e-post markasekretariat@statsforvalteren.no i god tid før neste møte i Arbeidsutvalget.

Innlegg/kommentarer:

Ingen.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Møteinnkalling – Markarådet 29.04.2024

Vedlegg 2: Retningslinjer for valg av leder og nestleder

Vedlegg 3: Rutiner for Markarådet

Vedlegg 4: Presentasjon om Markaloven

Vedlegg 5: Presentasjon om Statsforvalterens rolle og aktuelle saker

Vedlegg 6: Presentasjon om Østmarka nasjonalpark og friluftslivsområde

Vedlegg 7: Retningslinjer for godtgjørelse av medlemmene i Markarådet

MARKARÅDET

Årsberetning 2020—2023

Innhold

1. Innledning.....	2
2. Markarådets medlemmer 2020-2023	2
Endringer	3
Arbeidsutvalget	3
Sekretariatet.....	3
3. Møter og saksbehandling	3
Saker 2020	3
Saker 2021	3
Saker 2022	4
Saker 2023	5
4. Evaluering av rådets arbeid og funksjon	7
4.1. Oppgaver og mandat	7
4.2. Rollen som ombudsmann og rådgivende organ	7
4.3. Arena som kontaktpunkt og informasjonsutveksling	7
4.4. Markarådet som høringsinstans	8
4.3. Ressurser	8
4.4. Oppsummering	8
5.1. Vedlegg 1: Oversikt over saker behandlet av Markarådet i 2020 - 2023	8
Møte 08. september 2010.....	8
Møte 04. mars 2021	9
Møte 20. september 2021.....	9
Møte 07. februar 2022	9
Møte 09. mai 2022	9
Møte 01. november 2022.....	9
Møte 24. januar 2023	9
Møte 16. juni 2023	10
5.2. Vedlegg 2: Oppmøtestatistikk	10
5.3. Vedlegg 3: Liste over løpende saker	11
5.4. Vedlegg 4: Vedtekter for Markarådet	12

1. INNLEDNING

Miljøverndepartementet oppnevnte Markarådet som et råd for markasaker den 9. november 2011, i medhold av markaloven § 13. Rådets oppgaver fremgår av markaloven § 13 og vedtekter for Markarådet, fastsatt av Miljøverndepartementet. Markarådet skal arbeide for å fremme formålet med markaloven og kan av eget tiltak ta opp saker til behandling. Markarådet skal arbeide med overordnede utfordringer knyttet til en enhetlig forvaltning av Marka og være en arena for gjensidig informasjon og utveksling av erfaringer og synspunkter mellom offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner, grunneiere og beboere i Marka om praktisering av markaloven.

I tråd med vedtektene består rådet av 18 medlemmer med tilhørende varamedlemmer som representerer et bredt utvalg av organisasjoner og kommuner med interesser i Marka. Medlemmene oppnevnes for fire år. Det første rådet ble oppnevnt i 2011. Deretter ble nytt råd oppnevnt i 2016.

I 2020 oppnevnte Klima- og miljødepartementet nye medlemmer til rådet for perioden 2020-2023. Første møte med nytt råd ble holdt 08.09.2020.

Markarådet har et arbeidsutvalg som organiserer og administrerer rådets arbeid i samarbeid med sekretariatet. Sekretariatsfunksjonen ivaretas av Klima- og miljøvern avdelingen hos Statsforvalteren i Oslo og Viken.

2. MARKARÅDETS MEDLEMMER 2020-2023

Rådets oppnevnte medlemmer:

Instans	Medlem	Varamedlem
Oslo kommune	Morten Nordskog	Linn Andersen
Nannestad, Gjerdrum, Nittedal, Lørenskog og Rælingen	Hilde Thorkildsen	Hans Thue
Nordre Follo og Enebakk	Hanne Opdan	Hans Kristian Solberg
Asker og Bærum	Lisbeth Hammer Krog	Lene Conradi
Ringerike, Lier og Hole	Gunn Cecilie Ringdal	Syver Leivestad
Jevnaker og Lunner	Morten Lafton	Harald Tyrdal
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus	Helen Svensson	Håkon Eide Gundersen
Oslo og Omland Friluftsråd	Hans-Petter Aas	Vigdis Jynge
Skiforeningen	Erik Eide	Espen Jonhougen
Den Norske Turistforening, Oslo og Omegn	Henning Hoff Wikborg	Dag Olav Brækkan
Norges Jeger- og fiskerforbund	Line Lillebø Osfoss	Ivar Tansem
Oslo Idrettskrets	Magne Brekke	Tone Holm Dagsvold
Viken Idrettskrets	Sven Even Maamoen	Ingunn Hensel
Norges Skogeierforbund	Helge Lindstad	Ellen Alfsen
Norskog	Carl Gustav Rye-Florentz	Benthe E. Løvenskiold
Norges Bondelag	Ann-Kristin Knudsen	Eli Berven
Representant for velforeningene	Tore Faller	Kristin Dale Selvig
Interessegruppe for hytteiere i Marka	Ingerid Helseth	Torgny Hasås

Endringer

Våren 2022 ble følgende endringer gjort:

Norges Jeger- og Fiskeforbund (NJFF): Medlem Line Lillebø Osfoss ble erstattet av Bjørn Bojsen.

Skiforeningen: Medlem Erik Eide ble erstattet av Håvard Abrahamsen.

Oslo kommune: Medlem Morten Nordskog ble erstattet av Jenny Kosberg Skagestad. Vara Linn Andersen ble erstattet av Celia Lima.

Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget har i perioden bestått av:

Arbeidsutvalg og lederverv	Navn	Instans
Leder/arbeidsutvalg	Gunn Cecilie Ringdal	Ringerike, Lier og Hole
Nestleder/arbeidsutvalg	Hans-Petter Aas	Oslo og Omland Friluftsråd
Medlem/arbeidsutvalg	Hanne Opdan	Nordre Follo og Enebakk
Medlem/arbeidsutvalg	Erik Eide/Håvard Abrahamsen	Skiforeningen
Medlem/arbeidsutvalg	Helge Lindstad	Norges Skogeierforbund

Sekretariatet

Sekretariatsfunksjonen har blitt ivaretatt av Statsforvalteren i Oslo og Viken. Trond Løfsgaard ved Landbruksavdelingen var sekretær i 2020. Anine Eitrem Landmark ved Klima- og miljøvern avdelingen overtok sekretariatsfunksjonen fra 2021-2023.

3. MØTER OG SAKSBEHANDLING

Markarådet skal avholde minst to møter per år. Her følger en oppsummering av aktiviteten i rådet i perioden 2020-2023. Alle protokoller med vedlegg legges ut på Statsforvalterens hjemmeside: <https://www.statsforvalteren.no/oslo-og-viken/miljo-og-klima/sider-utenfor-strukturen/markaradet/>

Totalt i perioden 2020-2023 ble det avholdt åtte møter. Arbeidsutvalget har hatt møter i forkant av hvert møte. Som følge av coronaviruset i 2020 har Arbeidsutvalget hatt sine møter digitalt via Teams. Flertallet av sakene tatt opp med Markarådet ble behandlet som orienteringssaker. Noen saker ble viet mer tid:

- Vern av Østmarka nasjonalpark og friluftslivsområdet
- Forslag til endringer i Markaloven
- Anleggsvei til Gyrihaugen i Ringerike

Saker 2020

I løpet av 2020 ble det kun avholdt ett møte i Markarådet i forbindelse med oppnevning av nytt Markaråd 30. oktober. Dette skyldes at nye medlemmer og varamedlemmer ikke ble oppnevnt før 8. september. Det var opprinnelig planlagt et nytt møte 26. november, men Arbeidsutvalget besluttet å utsette møte på grunn av smittevern hensyn (coronaviruset) og fordi rådet ikke hadde noen presserende saker.

Saker 2021

Det ble avholdt to møter i 2021. Rådet ble orientert om aktuelle saker, herunder anleggsvei til planlagt radaranlegg på Gyrihaugen, utvidelse av steinbrudd på Steinshøgda, skyteanlegg på Løvenskioldbanen, ny regional sikkerhetsavdeling på Ila i Bærum og ny veitrase i Vestmarka.

To saker ble viet mer tid:

- Vern av deler av Østmarka som nasjonalpark og friluftslivsområde. På begge møtene orienterte Statsforvalteren om sitt arbeid med verneforslaget.
- Oppdraget fra Klima- og miljødepartementet om å utrede forslag til endringer i Markaloven.

Saker 2022

Markarådet avholdt tre møter i 2022. En viktig sak for rådet har vært å følge opp Statsforvalteren sitt forslag til endringer i Markaloven. I møte 7. februar orienterte juridisk avdeling ved Statsforvalteren om sitt forslag til lovendringer, prosessen videre og svarte på spørsmål.

Årlig befarings har vært ønsket av rådet. Det ble derfor invitert til befarings med Forsvarsbygg 9. mai i forbindelse med planlagt veianlegg til Gyrihaugen. For å sikre videre involvering av Markarådet inviterte Forsvarsbygg medlemmene til ny befarings 13. september for å se fremdriften i arbeidet med veien, og videre plan. Dette var ikke et offisielt møte i Markarådet, men et frivillig tilbud for de som måtte ønske å være med.

I møte 1. november orienterte Forsvarsbygg om status med anleggsveien til Gyrihaugen. Statsforvalteren presenterte sitt endelige verneforslag for Østmarka og svarte på spørsmål. Dette skulle gi rådet best mulig grunnlag for å avgi en felles høringsuttalelse innen fristen 15. januar. Medlemmene stilte blant annet spørsmål til opprettholdelse av skogsbilveier, forholdet til eksisterende verneforskrifter etter markaloven, rekkefølge ved søknadsbehandling, forvaltning av villsvin, besøksstrategi, nasjonalparksenter og organisert virksomhet. Medlemmene fikk anledning til å sende inn sine innspill til en felles uttalelse innen møte i Arbeidsutvalget 19. desember.

Saker 2023

Markarådet avholdt to møter i 2023.

Arbeidsutvalget utarbeidet utkast til felles uttalelse til forslaget om vern av Østmarka. Målet var å komme frem til en formulering som gir uttrykk for et «minste felles multiplum», slik at alle de ulike interessene representert i Markarådet kunne slutte seg til uttalelsen. Utkastet ble diskutert i møte med Markarådet 24 januar. Følgende uttalelse ble enstemmig godkjent:

Markarådet skal arbeide for å fremme formålet med markaloven. Det er viktig for Markarådet at vern tar hensyn til friluftslivet og idrett i Østmarka. Målet må være at dagens bruk i all hovedsak fortsetter, så fremt bruken ikke forringer verneverdier. Markarådet forventer at Statsforvalteren tydeliggjør hensynet til friluftsliv og idrett i utformingen av formål og forskrifter. Vi forutsetter at Markarådet blir involvert i utformingen av besøksstrategien. Videre ber vi om at fremtidig forvaltningsmyndighet involverer Markarådet i større saker og prinsipielle utfordringer i forvaltningen av verneområdet.

Det andre møte i 2023 ble organisert som befaringsoppmøte på Solli gård i Asker. Tema for befaringsoppmøtet var skogsdrift i Marka, med særlig fokus på lukkede hogstformer. Befaringsoppmøtet ble ledet av entreprenør i skogbruket Øivind Isachsen. Etter befaringsoppmøtet ble Markarådet orientert om aktuelle saker, herunder klagesaken om bygging av landbruksvei i Nordre Follo og spørsmålet om reguleringsplikt behandlet av Eidsivating Lagmannsrett 28 februar 2023 og Høyesteretts ankeutvalg.

Sommeren 2023 ble det kjent at Forsvarsbygg måtte stanse arbeidet med radaranlegget på Gyrihaugen fordi nye målinger viste at anlegget ville komme i konflikt med Forsvarets øvrige installasjoner. Forsvarsbygg og Ringerike kommune inviterte til et felles møte om saken i Hønefoss 28. august. Alle interesserte medlemmer fikk tilbud om å delta. Markarådet vil følge opp denne saken videre i 2024.

En fullstendig oversikt over saker behandlet av Markarådet i 2020–2023 er vedlagt årsberetningen. For ytterligere informasjon om sakene og Markarådets behandling av disse, er samtlige protokoller fra møtene tilgjengelig på nettsiden <https://www.statsforvalteren.no/oslo-og-viken/miljo-og-klima/sider-utenfor-strukturen/markaradet/>

4. EVALUERING AV RÅDETS ARBEID OG FUNKSJON

4.1. Oppgaver og mandat

Markarådets oppgaver fremgår av markaloven § 13 og vedtektene for rådet, og rådets virkeområde omfatter det området som til enhver tid ligger innenfor markagrensen. Rådet skal arbeide for å fremme formålet med loven, og kan av eget tiltak ta opp saker til behandling. Blant annet kan rådet gi uttalelse til:

- søknader om tillatelse i større saker og dispensasjon
- forslag til planer
- forslag om særskilt vern av friluftslivsområde i henhold til § 11 i markaloven
-

Det følger videre av § 13 at rådet kan utarbeide forskrift om hensynsfull bruk av Marka.

Markarådets arbeid skal være rettet mot overordnede utfordringer knyttet til en enhetlig forvaltning av Marka. Det skal være en arena for gjensidig utveksling av informasjon, erfaringer og synspunkter mellom forvaltningsmyndighetene og interessegrupper i Marka om praktisering av markaloven. Videre skal rådet være en arena hvor forvaltningsmyndigheten kan søke råd om overordnede prinsipper og føringer i en tidlig fase.

4.2. Rollen som ombudsmann og rådgivende organ

Rådet skal arbeide for å fremme formålet med loven, og er gitt en ombudsmannsfunksjon i forvaltningen av Marka, jf. Ot.prp. nr. 23 (2008-2009).

Medlemmene har tidligere år pekt på et ønske om at forvaltningen i større grad benytter organet som rådgivende organ i tråd med Markarådets vedtekter og markalovens forarbeider. Dette forutsetter at rådet blir involvert i en tidlig fase slik at overordnede prinsipper og føringer kan drøftes og rådet får lagt frem sitt syn før saker er ferdig behandlet. I perioden 2020–2023 har Markarådet sørget for dette gjennom sine felles uttalelser til Statsforvalterens forslag til endringer Markaloven og vern av Østmarka nasjonalpark og friluftslivsområdet.

Rådet ønsker i enda større grad å bli benyttet som rådgivende organ i fremtidige prinsipielle saker. Rådet vil diskutere hvordan det kan legges til rette for dette i forbindelse med gjennomgang av Markarådets rutiner høsten 2024.

4.3. Arena som kontaktpunkt og informasjonsutveksling

Medlemmene mener rådet fungerer godt som informasjonsarena og møteplass for aktører med interesser i Marka. Et bredt utvalg av interessegruppene i Marka er representert i rådet, og samlet har disse god forståelse for utfordringene i markaforvaltningen. Den brede sammensetningen er en styrke gjennom at saker kan belyses fra ulike sider, og den bidrar til å skape forståelse for ulike innfallsvinkler. Dette anses som nyttig for forvaltningen, men også for representantene i rådet og deres organisasjoner. Den brede sammensetningen av ulike interesser er samtidig en utfordring når man søker enstemmige vedtak og uttalelser.

Klima- og miljødepartementet og Statsforvalteren stiller som faste observatører i rådets møter. Ved å være til stede som observatører på møtene kan forvaltningen fange opp erfaringer og synspunkter i

rådet, og noe av rådets hovedformål anses oppfylt gjennom dette. Både departementet og Statsforvalteren har, etter forespørsel fra rådet, orientert om ulike saker i rådets møter. Orienteringene har blitt fulgt av verdifull åpen dialog og meningsutveksling. Dialogen gjør blant annet rådets medlemmer i stand til å se et helhetlig bilde ved at sakene belyses fra ulike sider.

4.4. Markarådet som høringsinstans

Rådet har i liten grad gitt formelle uttalelser til forvaltningen, da sakene i all hovedsak har blitt tatt til orientering. Gjennom å realitetsbehandle og gi formelle uttalelser i saker vil rådet kunne styrke sin ombudsmannsfunksjon og mer reelt jobbe for å fremme formålet med loven, jf. markaloven § 13. Samtidig gjør den brede sammensetningen med ulike interesser at rådet kan være mindre egnet som høringsinstans, da det har vist seg at det ofte er utfordrende å enes om felles standpunkter. I de fleste saker er de representerte organisasjonene høringsinstanser, og det kan derfor være mer hensiktsmessig at disse gir selvstendige høringsuttalelser. Samtidig er rådets hovedoppgave å arbeide for å fremme formålet med loven. Rådet bør derfor etterstrebe å stå samlet i enkelte saker når rådets formål legges til grunn.

4.3. Ressurser

Markarådet har vært tilfreds med de ressurser som er gjort tilgjengelig for rådet i perioden, og melder at behovet for ressurser videre vil være omtrent på samme nivå – såfremt ingen forhold endres markant.

4.4. Oppsummering

Medlemmene mener at Markarådet fungerer godt som møteplass for viktige aktører med markainteresser og som informasjonsarena, både for representantene i rådet og overfor forvaltningen.

Den brede sammensetningen av rådet er en styrke, men gjør at det i enkelte saker er utfordrende å enes om felles standpunkter. Samtidig er det viktig å påpeke at rådets hovedformål er å arbeide for å fremme formålet med loven. Markarådet må derfor etterstrebe å stå samlet i enkelte prinsipielle saker når formålet med rådet legges til grunn.

Markarådet ønsker å være enda mer og tidligere involvert i relevante saker, og mener at et aktivt arbeidsutvalg i kombinasjon med departementets og Statsforvalterens faste observatørrolle i rådet kan bidra til å lykkes med dette.

5. VEDLEGG

5.1. Vedlegg 1: Oversikt over saker behandlet av Markarådet i 2020 - 2023

Møte 08. september 2020

Sak 1/5	Valg av leder og nestleder
Sak 2/5	Valg av arbeidsutvalg
Sak 3/5	Presentasjon av aktuelle saker
Sak 4/5	Økonomi (møtegodtgjørelser, reiseregninger mv.)
Sak 5/5	Neste møte

Møte 04. mars 2021

- Sak 1/5 Velkommen og godkjenning av møteinnkalling
- Sak 2/5 Orientering om status for verneprosessen – Østmarka nasjonalpark
- Sak 3/5 Orientering om aktuelle saker
- Sak 4/5 Kort orientering om oppdrag fra KLD – endringer i Markaloven
- Sak 5/5 Innspill til saker for neste møte

Møte 20. september 2021

- Sak 1/8 Velkommen og godkjenning av møteinnkalling
- Sak 2/8 Godkjenning av protokoll fra møtet 04.03.2021
- Sak 3/8 Møtegodtgjørelse
- Sak 4/8 Foredrag om Markaloven
- Sak 5/8 Orientering fra Statsforvalteren
- Sak 6/8 Presentasjon av NINAs rapport om Bruk og vern i Østmarka
- Sak 7/8 Siste nytt om prosessen – Østmarka nasjonalpark
- Sak 8/8 Innspill til saker for neste møte

Møte 07. februar 2022

- Sak 1/4 Velkommen og godkjenning av møteinnkalling og protokoll fra møtet 20.09.2021
- Sak 2/4 Gjennomgang av forslag til endringer i Markaloven
- Sak 3/4 Uttalelser og spørsmål til foreslåtte endringer
- Sak 4/4 Eventuelt

Møte 09. mai 2022

- Sak 1/5 Velkommen og registrering av oppmøte
- Sak 2/5 Godkjenning av møteinnkalling og protokoll fra møtet 07.02.2022
- Sak 3/5 Befaring med Forsvarsbygg
- Sak 4/5 Saker til orientering
- Sak 5/5 Eventuelt

Møte 01. november 2022

- Sak 1/10 Velkommen
- Sak 2/10 Godkjenning av møteinnkalling
- Sak 3/10 Godkjenning av protokoll fra møtet 09.05.2022
- Sak 4/10 Møtegodtgjørelse
- Sak 5/10 Godkjenning av nytt medlem i arbeidsutvalg
- Sak 6/10 Vern av Østmarka
- Sak 7/10 Anlegg av vei til Gyrihaugen – nytt radaranlegg
- Sak 8/10 Endringer i Markaloven
- Sak 9/10 Eventuelt
- Sak 10/10 Møteplan for 2023 og innspill til aktuelle saker

Møte 24. januar 2023

- Sak 1/6 Velkommen
- Sak 2/6 Godkjenning av møteinnkalling

- Sak 3/6 Godkjenning av protokoll fra møtet 01.11.2022
 Sak 4/6 Innlegg fra Statsforvalteren
 Sak 5/6 Felles høringsuttalelse til vern av Østmarka nasjonalpark

Møte 16. juni 2023

- Sak 1/6 Velkommen
 Sak 2/6 Godkjenning av møteinnkalling
 Sak 3/6 Godkjenning av protokoll fra forrige møte
 Sak 4/6 Befaring om skogsdrift i Marka med Øivind Isachsen
 Sak 5/6 Orientering fra Statsforvalteren
 Sak 6/6 Eventuelt

5.2. Vedlegg 2: Oppmøtestatistikk

Her følger en oversikt over hvilke instanser som har vært representert i møter i 2020 – 2023.

Instans ikke representert

Instans representert ved medlem

Instans representert ved vara

Instans	08.09.20	04.03.21	20.09.21	07.02.22	09.05.22	01.11.22	24.01.23	16.06.23
Oslo kommune	1	1	1	0	1	1	1	0
Nannestad, Gjerdrum, Nittedal, Lørenskog og Rælingen	1	1	0	1	0	0	0	0
Nordre Follo og Enebakk	1	1	1	1	0	0	0	0
Asker og Bærum	1	1	1	1	1	0	1	0
Ringerike, Lier og Hole	1	1	1	1	1	1	1	1
Jevnaker og Lunner	0	1	1	1	0	0	0	1
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus	1	1	1	1	1	1	1	1
Oslo og Omland Friluftsråd	1	1	1	1	1	1	1	1
Skiforeningen	1	1	1	1	1	1	1	1
Den Norske Turistforening Oslo og Omegn	1	1	1	1	1	1	1	1
Norges Jeger- og fiskerforbund	1	1	1	1	1	1	0	0
Oslo Idrettskrets	1	1	1	1	0	0	1	0
Viken Idrettskrets	0	0	1	0	1	0	0	0
Norges Skogeierforbund	1	1	1	1	1	1	1	1
Norskog	1	1	1	1	1	1	1	0
Norges Bondelag	1	1	0	0	0	1	0	0
Representant for velforeningene	1	1	1	1	0	1	1	1
Interessegruppe for hytteeiere	1	1	1	1	1	1	1	1
Totalt antall deltakere	16	17	16	15	12	12	12	9

5.3. Vedlegg 3: Liste over løpende saker

Under følger en ikke uttømmende liste over overordnede og løpende saker som har vært innom rådet til behandling, og som rådet vil anbefale at følges opp videre:

- Endringer i Markaloven
- Besøksstrategi og forvaltningsplan for Østmarka nasjonalpark og friluftslivsområde
- Anleggsvei til Gyrihaugen i Ringerike

5.4. Vedlegg 4: Vedtekter for Markarådet

Fastsatt av Miljøverndepartementet 1. juni 2011.

Markarådet oppnevnes med hjemmel i markaloven § 13.

Markarådet skal ivareta de oppgaver som framgår av markaloven § 13. Rådets virkeområde omfatter det område som til enhver tid Jigger innenfor markagrensen slik den er fastsatt ved lov eller forskrift.

Markarådet består av 18 medlemmer med personlige varamedlemmer som oppnevnes av Miljøverndepartementet for fire år om gangen.

Rådet skal ha seks representanter fra kommuner fordelt på fylker og regioner, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Oslo og omland friluftsråd, Skiforeningen, DNT Oslo og omegn, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Oslo Idrettskrets og Akershus Idrettskrets, Norges Skogeierforbund, Norskog, Norges Bondelag, en felles representant for velforeningene og en felles representant for hytteeierne.

Markarådet skal være en arena for gjensidig informasjon og utveksling av erfaringer og synspunkter mellom offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner, grunneiere og beboere om praktisering av markaloven. Rådet arbeid skal være rettet mot overordnede utfordringer knyttet til en enhetlig forvaltning av Marka.

Markarådet kan ta opp og gjøre forvaltningsmyndigheten oppmerksom på prinsipielle og overordnede problemstillinger, samt avgi uttalelser, også i konkrete saker. Markarådet skal være en kanal for å legge fram synspunkter fra ulike interessegrupper i Marka. Forvaltningsmyndigheten kan søke råd som gjelder overordnede prinsipper og føringer i en tidlig fase.

Rådet skal avholde minst to møter per år. Ut over dette fastsettes møter når leder eller minst to av medlemmene ber om det.

Innkalling til møtene skal skje skriftlig ved brev eller elektronisk og det skal redegjøres for de sakene som skal behandles.

Vedtak skjer ved alminnelig flertall av de avgitte stemmene. Mer enn halvparten av medlemmene i rådet må være til stede. Ved stemmelikhet har lederen dobbeltstemme.

Det føres protokoll over vedtak i rådet. Utkast til protokoll sendes medlemmene for godkjenning snarest etter møtene. Godkjent protokoll sendes Miljøverndepartementet og andre instanser som berøres av de sakene som er omtalt i protokollen.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er sekretariat for rådet. Miljøverndepartementet kan gi nærmere retningslinjer for virksomheten i rådet.

Rutine for Markrådet, vedtatt 7.10.2024

Møteplan

Markrådet skal avholde minst to møter i året. Markrådet bestemmer selv når og hvor møtene skal avholdes

Innkalling til møtene

Sekretariatet sender innkalling til møtene i Outlook straks møteplanen er bestemt. Innkallingen sendes både til faste medlemmer og varamedlemmer. Medlemmer som er forhindret i å delta melder forfall til sekretariatet og varsler selv sin vara.

Agenda for møtene legges inn i innkallingen i Outlook straks den er vedtatt i AU.

Agenda

Agenda for møte i Markrådet besluttet i møte i AU, som avholdes en måned i forkant av Markrådet. Godkjent referat fra AU-møtene sendes til medlemmene av Markrådet til orientering.

Markrådets medlemmer har alle et ansvar for å melde saker til møtene. Saker skal meldes til sekretariatet eller til AU senest en måned før planlagt møte i Markrådet.

Saker til neste møte skal være en fast post på agendaen til Markrådet.

Gjennomføring av møtene

Møtene i Markrådet er åpne, med mindre annet er bestemt. Deltakelse fra andre enn medlemmene må meldes sekretariatet på forhånd.

Markrådets leder skal lede møtene. Sekretariatet har ansvar for å føre protokoll fra møtene.

Markrådet bestemmer hvor mange timer som gir grunnlag for å søke om møtegodtgjørelse dvs. hvor mange timer møtet har vart, og hvor mange timer som har gått med til eventuell forberedelse.

Protokoll

Protokollen skal inneholde informasjon om når og hvor møtet ble avholdt, hvem som deltok på møtene og agenda med vedtak og vedlegg (saksdokumenter). Under hver sak skal det føres opp hvem som har hatt ordet.

Utkast til protokoll sendes AU for utsjekk før den sendes medlemmene for godkjenning snarest etter møtene. Endelig protokoll sendes medlemmene, KLD og andre instanser som berøres av sakene omtalt i protokollen.

Protokollen legges ut på Markarådets hjemmeside og lagres i ePhorte.

Møtegodtgjørelse

Sekretariatet sørger for at medlemmene får informasjon om hvordan krav om møtegodtgjørelse fremmes. Det kan kun gis møtegodtgjørelse til en fra hver av de som har representanter i rådet.

Retningslinjer for godtgjørelse av medlemmene i Markarådet

Fastsatt av Miljøverndepartementet 6. februar 2012

Det kan gis møtegodtgjørelse for deltagelse i Markarådet for medlemmer eller varamedlemmer som stiller i Markarådet gjennom et ulønnet verv. For møter som krever forberedelse, kan det i tillegg gis godtgjørelse for antall timer tilsvarende møtets lengde. For leder og nestleder, samt eventuelle ordinære medlemmer i Markarådets arbeidsutvalg, kan det gis godtgjørelse til forberedelser tilsvarende dobbel tid av møtets lengde.

Det gis ikke møtegodtgjørelse eller godtgjørelse til forberedelser for deltagelse gjennom en lønnet stilling. Unntatt fra dette er leder og nestleder av Markarådet.

Det kan utbetales reisegodtgjørelse for møte i Markarådet uavhengig av om deltagelsen er gjennom et ulønnet verv eller en lønnet stilling. Utfylt skjema for reisegodtgjørelse må sendes Statsforvalteren senest 1 måned etter reisens slutt.

Satser for møtegodtgjørelse følger Statens Personalhåndbok kap. 10.14.2.

Det tas utgangspunkt i Statens personalhåndbok (kap. 10.14.2, gjeldende fra 1. januar 2024).

Utgangspunktet er at møter kan godtgjøres med **inntil 6 timer pr møtedag** (faktisk medgått tid), og godtgjøring for møteforberedelser (vurderes ut ifra saksmengde – men maksimum møtets lengde). Begrensingen på 6 timer er ikke absolutt etter de nye retningslinjene. Reisetid inngår ikke i beregnet møtetid.

Utgifter i forbindelse med reise til møter dekkes (billigste reisemåte). Det beregnes kostgodtgjørelse, etter statens satser. Her inngår også reisetid. Men husk fratrukk ved servering av måltider (frokost, lunsj og/eller middag).

Møtegodtgjøring pr 1.1.2024:

Velg – Lønnsart 5534

Alle deltagere i styremøtene har rett på møtegodtgjøring etter følgende satser:

Leder: kr 721,- pr time

Øvrige medlemmer: kr 545,- pr time

Leder skal ha ledergodtgjørelse kun for tidsbruk i møter han/hun leder, for øvrig skal eder ha samme sats som øvrige medlemmer (f.eks. for forberedelser til møter).

Selvstendig næringsdrivende, kan ha krav på egen sats. Dette forutsetter at hovedbeskjeftigelsen er som selvstendig næringsdrivende, med eget organisasjonsnummer. Forutsetter også at de i vesentlig utstrekning har utgifter til f. eks eget kontor, behov for ekstrahjelp/ avløser / vikar mv.

Følgende satser gjelder:

Arbeid i møter: kr 1499,- pr time

Møteforberedelser kr 545,- pr time

Dersom timesatsen for selvstendige næringsdrivende benyttes ved deltagelse i møter, skal det ikke utbetales erstatning for tapt arbeidsfortjeneste i tillegg.

Erstatning for tapt arbeidsfortjeneste

Velg – Lønnsart 5533

Dette kan utbetales i tillegg til ordinær møtegodtgjøring.

- 1) Dersom møtedeltager gjør krav på erstatning for tapt arbeidsinntekt, kan dette utbetales direkte til møtedeltager i henhold til gjeldende satser. Dokumentert tap forutsetter at arbeidsgiver framviser en bekreftelse på at møtedeltageren ikke har permisjon med lønn for å delta i det aktuelle møtet.
 - Dokumentert tap – inntil kr 2 392,- pr dag
 - Sannsynliggjort tap – inntil kr 960,- pr dag

- 2) Eller dersom virksomheten der møtedeltageren er ansatt framsetter faktureringskrav, kan tapte inntekter dekkes av oppdragsgiver. Det er fastsatt en veiledende sats på kr 1 576,- pr time +mva.

Sjekk hva du har rett på

Dersom du mener at du ut fra retningslinjene har krav på godtgjørelse, kontakter du sekretariatet eller tar direkte kontakt med økonomiansvarlig Turid Stray Sørensen. I noen tilfeller kreves det dokumentasjon før vi kan utbetale godtgjørelser. Når du har fått avklart hva du har rett på, skal du selv sende inn kravene via DFØ-appen.

Bruk av DFØ-app

Før du kan ta i bruk appen må Statsforvalteren i Oslo og Viken ved Turid Stray Sørensen få registrert deg som honorarmottaker. Turid kontaktinfo: telefon 22003659 eller turid.stray.sorensen@statsforvalteren.no

Turid må ha følgende info: hvilket styre du sitter i, navn, adresse, personnummer, skattekommune og kontonummer.

Du skal sende inn dine krav via DFØ-appen og via appen kan du sende inn reiseregninger og møtegodtgjørelser. Du kan også logge deg inn via PC, men appen er absolutt mest brukervennlig.

Last ned appen

For å bruke appen må du ha **iOS versjon 2.1.3 eller nyere**, eller **Android versjon 2.1.2 eller nyere**. DFØ tilbyr ikke en versjon for Windows-telefoner, og har heller ingen planer om det.

Logg på med ID-porten første gang

- Første gang du skal bruke DFØ-app, logger du deg på med ID-porten.
- Du kan bruke MinID, BankID eller BankID på mobil for å logge på.
- ID-porten fungerer best med Chrome eller Safari som nettleser på mobilen.
- Hver tredje måned må du logge på med ID-porten på nytt.
- Du kan kun bruke DFØ-app på én enhet (telefon/nettbrett) om gangen.

PIN-kode og fingeravtrykk

- Etter at du har logget på med ID-porten, velger du en firesifret PIN-kode.
- Neste gang du skal bruke appen, bruker du PIN-koden for å logge deg på.
- Du kan også bruke fingeravtrykk for å logge deg på, hvis mobilen din støtter det.

Når du ber om godtgjørelse

Velg lønnsart 5534.

Du sender inn ditt krav etter hvert møte. Første linje i ditt krav: her fører du opp godtgjøring for forberedelser. Deretter en linje for møtegodtgjørelse osv.

Dokumentasjon for tapt arbeidsfortjeneste eller selvstendig næringsdrivende legges ved som en pdf-fil i appen, hver gang.

- Tapt arbeidsfortjeneste - Velg lønnsart 5533

Til hjelp

Bruk lenkene under for å lære mer. Ved problemer kan Turid Stray Sørensen hos oss kontaktes per e-post: fmoatss@statsforvalteren.no

Generell info og fremgangsmåte: <https://dfo.no/kundesider/reiseregning/reiseregning-for-honorarmottakere>

Lowverk for godtgjørelser: [Statens personalhåndbok 2024 - 10.14 Styrer, råd, utvalg mv. – diverse bestemmelser - Lovdata](#)

MARKARÅDET

Vår referanse

Markasekretariat

Vår dato

Kristin Lugg

Protokoll

Tid: 25.10.2024. klokken 09:30 – 10:30**Sted:** Teams**Stemmeberettigede til stede:**

Instans	Navn	Rolle
Nannestad, Gjerdrum, Nittedal, Lørenskog og Rælingen	Rune Winum	Leder
Oslo og Omland Friluftsråd	Hans-Petter Aas	Nestleder
Oslo kommune	Martha grønning	Vara
Nordre Follo og Enebakk	Cecilie Dahl-Jørgensen Pind	Medlem
Asker og Bærum	Lene Conradi	Medlem
Ringerike, Lier og Hole	Syver Leivestad	Medlem
Naturvernforbundet i Oslo og Akershus	Rita Gundersen	Medlem
Den Norske Turistforening Oslo og Omegn	Dag Olav Brækkan	Vara
Norges Jeger- og Fiskeforbund	Inger Elisabeth Tveide	Medlem
Oslo Idrettskrets	Magne Brekke	Medlem
Viken Idrettskrets	Ingunn Hensel	Medlem
Norges Skogeierforbund	Helge Lindstad	Medlem
Norskog	Carl Gustav Rye-Florentz	Varamedlem
Norges Bondelag	Anja Marie Jahr	Medlem
Representant for velforeningene	Tore Faller	Medlem
Interessegruppe for hytteiere i Marka	Torgny Hasås	Medlem

Forfall: Skiforeningen
Forfall med vara:
Observatører: Ingerid Helseth (Interessegruppe for hytteeiere i Marka), Christopher Leiknes (Enebakk), Gro Koppen (Oslo kommune)
Referent: Kristin Lugg
Møteleder: Rune Winum

Sak 1 Felles høringsuttalelse til forslag om endringer i Markaloven fra Markarådet

Rådet er delt på alternativene som er aktuelle angående motorferdsel. Det foreslås å ta standpunktet om hvilket alternativ Markarådet støtter ut av felles høringsuttalelse, men at vi lar presiseringene om hva som er viktig å ivareta knyttet til motorferdsel i Marka stå undet avsnittet om § 10.

Vedtak:

Enstemmig tilslutning til å sende felles høringsuttalelse med endringer nevnt over.

Innspill:

Martha Grønning	Rita Gundersen
Gro Koppen	Hans-Petter Aas
Lene Conradi	Dag Olav Brækkan
Anja Marie Jahr	Cecilie Dahl-Jørgensen Pind
Torgny Hasås	Ingunn Hensel
Carl Gustaf Rye-Florentz	Helge Lindstad

Vedlegg:

Utkast og endelig høringsuttalelse til forslag om endringer i Markaloven fra Markarådet.

Aktuelle saker:

Innspill til aktuelle saker for neste møte må sendes til sekretær på e-post markasekretariat@statsforvalteren.no i god tid før neste møte i Arbeidsutvalget.

Markarådets medlemmer må gi tilbakemelding på dokumentet innen onsdag 23.10 kl. 1500 slik at vi i AU for muligheter til å bearbeide et revidert utkast til møtet i Markarådet den 25.10.

Høringsvar fra Markarådet

Klima og miljødepartementet har sendt ut forslag til ny Markalov på høring. Markarådet ser positivt på at Markaloven får en gjennomgang av lovteksten for å klargjøre enkelte uklare bestemmelser i dagens lovtekst, og å bringe lovteksten mer i tråd med forvaltningspraksis og gjeldende rett.

Markarådet mener det er viktig at forvaltningens avgjørelser om hva som kan tillates av tiltak i marka, følger en forutsigbar og lik praksis i alle markakommunene og alltid er i tråd med markalovens formål.

Markarådet er glad for departementets initiativ og mener høringsnotatet vitner om grundig arbeid.

Markarådet kan i hovedsak slutte seg til forslagene når det gjelder følgende paragrafer:

§§ 2 Stedlig og saklig virkeområde, 3 Myndigheter etter loven, 4 Arealformål, 5 Forbud mot bygge – og anleggstiltak, 6 Unntak for tiltak i kommunale eller statlige planer i Marka, 7 Behandling av kommunale og statlige planer i Marka, 10 Motorferdsel, 15 Dispensasjon, 16 Klage, 17 Tilsyn og kontroll og 19 Tvangsmulkt.

§§ 2, 3, 5, 6, 10, 14, 15 og 17a) kommenteres nedenfor.

I § 14 er det ulike oppfatninger blant Rådets medlemmer og Rådet velger derfor ikke å uttale seg om denne.

Rådet er kjent med at det vil sendes inn separate høringsinnspill fra flere av medlemmene.

Kommentarer til endringer i de enkelte paragrafer med unntak av § 14:

§ 2 Stedlig og saklig virkeområde.

Markarådet støtter endringsforslaget som presiserer at visse konsesjonspliktige energitiltak er unntatt fra loven. Rådet vil imidlertid understreke at kraftledninger og andre energitiltak gjør betydelig inngrep i landskapet. Det er viktig at myndighetene før de eventuelt gir tillatelse etter energiloven og annet regelverk, som disse tiltakene skal vurderes etter, tar hensyn til Markas verdi som natur – og friluftsområde for en stor del av landets befolkning.

Markarådets medlemmer må gi tilbakemelding på dokumentet innen onsdag 23.10 kl. 1500 slik at vi i AU for muligheter til å bearbeide et revidert utkast til møtet i Markarådet den 25.10.

§ 3 Myndigheter etter loven

Etter § 3 annet ledd i forslaget kan Kongen i forskrift tildele kommunen eller fylkeskommunen myndighet etter nærmere bestemmelser i eller i medhold av loven.

Markarådet merker seg at departementet foreslår å tildele myndighet gjennom forskrift og ikke delegere myndighet til kommunene. Rådet tar dette som signal til at departementet kan gi kommunene bindende føringer enten gjennom forskrift eller i rundskriv, om hvordan de skal utøve sin tildelte myndighet. Det kan for eksempel være om behandlingen av dispensasjonssøknader eller søknader om opparbeiding av løyper. Det er viktig med lik forvaltningspraksis og forutsigbarhet, jf. våre overordnede merknader i innledningen til dette høringssvaret.

§ 5 Forbud mot bygg – og anleggstiltak.

Departementet foreslår å gi en definisjon av «*bygge- og anleggstiltak*» i § 5 første ledd, som i stor grad sammenfaller med opplistingen av tiltak som omfattes av byggesaksbestemmelsene i plan- og bygningsloven, jf. pbl. § 20-1. Videre foreslår departementet å liste opp enkelte tiltak i § 5 annet ledd som skal unntas fra forbudet.

Markarådet synes i hovedsak at dette er et godt grep. Opplistingen gjør det lettere å se hva som omfattes av markalovens byggeforbud, slik at loven blir mer brukervennlig. Samtidig spares en del byråkrati ved at noen helt enkle tiltak på hytter o.l. som ikke er i strid med markalovens formål, ikke lenger er avhengig av dispensasjon for å kunne gjennomføres.

§ 6 Unntak for tiltak i kommunale og statlige planer

Markarådet støtter at loven får en *uttømmende liste* over hvilke tiltak kommunale eller statlige planer kan åpne for i Marka. Dette vil være en klar forbedring sammenlignet med dagens lov.

§ 10 Motorferdsel.

Av de to alternativer departementet har foreslått, vil Markarådet anbefale *alternativ 2*. Akkurat som for § 5 blir loven mer brukervennlig dersom de tillatte tiltak listes opp i loven, og brukerne ikke må slå opp i annet regelverk. Markas særlige betydning som

Markarådets medlemmer må gi tilbakemelding på dokumentet innen onsdag 23.10 kl. 1500 slik at vi i AU for muligheter til å bearbeide et revidert utkast til møtet i Markarådet den 25.10.

friluftsområde for en så stor befolkning, gjør det nødvendig med særlige hensyn når det gjelder motorisert ferdsel. Forholdene som kan gjøre seg gjeldende her er derfor nødvendigvis ikke tilsvarende som i andre utmarksområder i Norge. Dette tilsier at markalovens regler om motorferdsel bør stå på egne ben, uavhengig av motorferdselsloven.

Rådet støtter høringsforslaget i *bokstav i* om vedlikehold, anlegg og utvidelse av løyper som er godkjent etter denne lov. Rådet legger til grunn at bestemmelsen gjelder både sommer- og vinterløyper. Vi anbefaler å heller benytte begrepene *stier, løyper og turveger*, slik at alle typer ferdselsårer for friluftslivet er inkludert.

Rådet støtter også den nye *bokstav j* om «*preparering av skiløyper ...*». Vi merker oss formuleringen i forarbeidene om at endringen «*klargjør ... at preparering av skiløyper er tillatt uten søknad*».

§ 15 Dispensasjon.

Departementet foreslår å oppheve dagens bestemmelse om at kommunene ikke kan gi dispensasjon dersom statlig eller regional myndighet har uttalt seg mot at dette blir gitt. I stedet heter det at kommunene skal «legge særlig vekt på uttalelse fra direkte berørt statlig eller regional myndighet.

Som fremhevet i innledningen til dette høringssvaret er det viktig at kommunenes praksis er lik og forutsigbar. Markarådet vil derfor understreke at en kommune bør ha svært tungtveiende grunner for å fravike uttalelser fra direkte berørt statlig eller regional myndighet. Men vi utelukker ikke at slike grunner kan foreligge i unntakstilfeller.

§ 17a) Tilsyn og kontroll

Markarådet støtter forslaget om at kommunene skal ha plikt til å forfølge overtredelser av markaloven eller bestemmelser gitt i medhold av denne loven.

Til
Klima og miljødepartementet

Kopi til
Markarådets medlemmer
Faste kopimottakere

Høringsvar fra Markarådet - forslag til endringer i markaloven

Klima og miljødepartementet har sendt ut forslag til ny Markalov på høring. Markarådet har i møtet 25.10.2024 avgitt følgende uttalelse til verneforslaget:

Markarådet ser positivt på at Markaloven får en gjennomgang av lovteksten for å klargjøre enkelte uklare bestemmelser i dagens lovtekst, og å bringe lovteksten mer i tråd med forvaltningspraksis og gjeldende rett.

Markarådet mener det er viktig at forvaltningens avgjørelser om hva som kan tillates av tiltak i marka, følger en forutsigbar og lik praksis i alle markakommunene og alltid er i tråd med markalovens formål.

Markarådet er glad for departementets initiativ og mener høringsnotatet vitner om grundig arbeid.

Markarådet kan i hovedsak slutte seg til forslagene når det gjelder følgende paragrafer:

§§ 2 Stedlig og saklig virkeområde, 3 Myndigheter etter loven, 4 Arealformål, 5 Forbud mot bygge – og anleggstiltak, 6 Unntak for tiltak i kommunale eller statlige planer i Marka, 7 Behandling av kommunale og statlige planer i Marka, 10 Motorferdsel, 15 Dispensasjon, 16 Klage, 17 Tilsyn og kontroll og 19 Tvangsmulkt.

§§ 2, 3, 5, 6, 10, 14, 15 og 17a) kommenteres nedenfor.

I § 14 er det ulike oppfatninger blant Rådets medlemmer og Rådet velger derfor ikke å uttale seg om denne.

Rådet er kjent med at det vil sendes inn separate høringsinnspill fra flere av medlemmene.

Kommentarer til endringer i de enkelte paragrafer med unntak av § 14:

§ 2 Stedlig og saklig virkeområde

Markarådet støtter endringsforslaget som presiserer at visse konsesjonspliktige energiltak er unntatt fra loven. Rådet vil imidlertid understreke at kraftledninger og andre energiltak gjør betydelig inngrep i landskapet. Det er viktig at myndighetene før de eventuelt gir tillatelse etter energiloven og annet regelverk, som disse tiltakene skal vurderes etter, tar hensyn til Markas verdi som natur – og friluftsområde for en stor del av landets befolkning.

§ 3 Myndigheter etter loven

Etter § 3 annet ledd i forslaget kan Kongen i forskrift tildele kommunen eller fylkeskommunen myndighet etter nærmere bestemmelser i eller i medhold av loven.

Markarådet merker seg at departementet foreslår å tildele myndighet gjennom forskrift og ikke delegerer myndighet til kommunene. Rådet tar dette som signal til at departementet kan gi kommunene bindende føringer enten gjennom forskrift eller i rundskriv, om hvordan de skal utøve sin tildelte myndighet. Det kan for eksempel være om behandlingen av dispensasjonssøknader eller søknader om opparbeiding av løyper. Det er viktig med lik forvaltningspraksis og forutsigbarhet, jf. våre overordnede merknader i innledningen til dette høringssvaret.

§ 5 Forbud mot bygg – og anleggstiltak

Departementet foreslår å gi en definisjon av «*bygge- og anleggstiltak*» i § 5 første ledd, som i stor grad sammenfaller med opplistingen av tiltak som omfattes av byggesaksbestemmelsene i plan- og bygningsloven, jf. pbl. § 20-1. Videre foreslår departementet å liste opp enkelte tiltak i § 5 annet ledd som skal unntas fra forbudet.

Markarådet synes i hovedsak at dette er et godt grep. Opplistingen gjør det lettere å se hva som omfattes av markalovens byggeforbud, slik at loven blir mer brukervennlig. Samtidig spares en del byråkrati ved at noen helt enkle tiltak på hytter o.l. som ikke er i strid med markalovens formål, ikke lenger er avhengig av dispensasjon for å kunne gjennomføres.

§ 6 Unntak for tiltak i kommunale og statlige planer

Markarådet støtter at loven får en *uttømmende liste* over hvilke tiltak kommunale eller statlige planer kan åpne for i Marka. Dette vil være en klar forbedring sammenlignet med dagens lov.

§ 10 Motorferdsel

Markarådet tar ikke stilling til alternativ 1 eller 2 i spørsmålet om motorferdsel i Marka. Rådet vil imidlertid presisere at det eventuelt i ny motorferdselslov innarbeides bestemmelser som ivaretar de særlige hensynene i Marka. Det er viktig å unngå at eksempelvis Skiforeningen og DNT-OO vil måtte søke 18 kommuner om tillatelse til preparering og vedlikehold av løyper, stier og turveier. Det vises også til i) og j) i alternativ 2 i forslaget fra KLD og Retningslinjer for saksbehandling av stier og løyper i Marka.

§ 15 Dispensasjon

Departementet foreslår å oppheve dagens bestemmelse om at kommunene ikke kan gi dispensasjon dersom statlig eller regional myndighet har uttalt seg mot at dette blir gitt. I stedet heter det at kommunene skal «legge særlig vekt på uttalelse fra direkte berørt statlig eller regional myndighet.

Som fremhevet i innledningen til dette høringssvaret er det viktig at kommunenes praksis er lik og forutsigbar. Markarådet vil derfor understreke at en kommune bør ha svært tungtveiende grunner for å fravike uttalelser fra direkte berørt statlig eller regional myndighet. Men vi utelukker ikke at slike grunner kan foreligge i unntakstilfeller.

§ 17a) Tilsyn og kontroll

Markarådet støtter forslaget om at kommunene skal ha plikt til å forfølge overtredelser av markaloven eller bestemmelser gitt i medhold av denne loven.

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Vår dato:

08.10.2024

Vår ref:

2024/35452

Deres dato:

Deres ref:

FORSVARSBYGG

Postboks 405 Sentrum

0103 OSLO

Saksbehandler

Gøril Hjelseth

Forhåndsvarsel om mulig omgjøring av tillatelse etter markaloven - bygging av vei til militært anlegg på Gyrihaugen

Statsforvalteren mottok den 20. august 2024 kopi av vedtak fattet av Hovedutvalget for miljø- og arealforvaltning i Ringerike kommune den 18. august 2024 i sak om bygging av vei til et militært radaranlegg på Gyrihaugen. Utvalget fattet følgende vedtak i sak 58/24:

1. Dispensasjonsvedtak i sak 43/21 opprettholdes.
2. Kommunen går i dialog med Forsvarsbygg og berørte grunneiere om istandsetting.
3. Omforent plan for istandsetting legges fram til godkjenning i HMA.

Naturvernforbundet Oslo og Akershus (NOA) har i brev datert 9. september 2024, med tillegg i e-post 16. september 2024, klaget på vedtaket. I e-post 23. september 2024 ber Erik Aslaksen Statsforvalteren om å anke utvalgets avgjørelse til kommunestyret. Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) har i brev datert 24. september 2024 bedt Statsforvalteren om å vurdere omgjøring av kommunens dispensasjonsvedtak fra 2021. Klagen/anmodningene følger vedlagt.

Statsforvalteren legger til grunn at Hovedutvalget, ved sin behandling av saken den 18. august 2024, kom til at det ikke var grunnlag for å omgjøre eget vedtak av 7. juni 2021 om dispensasjon etter markaloven § 15 for bygging av vei til Gyrihaugen i forbindelse med bygging av et nytt radaranlegg for forsvaret. Et flertall i utvalget kom til at dispensasjonsvedtaket fra 2021 ikke var ugyldig etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c, og vedtaket ble dermed opprettholdt.

Dersom et enkeltvedtak omgjøres, regnes omgjøringen som et nytt enkeltvedtak slik at blant annet regelen i forvaltningsloven § 28 om klagerett kommer til anvendelse. Kommer forvaltningsorganet til at det *ikke* vil omgjøre, er ikke dette et enkeltvedtak, og det kan da heller ikke påklages. Dette henger sammen med at en beslutning om ikke å omgjøre ikke vil påvirke rettighetene eller pliktene til en eller flere bestemte personer, jf. definisjonen av enkeltvedtak i forvaltningsloven § 2 bokstav b.

Statsforvalteren anser derfor henvendelsene fra NOA, Erik Aslaksen og OOF som anmodninger om at vi, som klageinstans for saker etter markaloven, vurderer om det er grunnlag for å omgjøre

E-postadresse:
sfospost@statsforvalteren.no

Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Pb 325
1502 Moss

Besøksadresse:
Moss: Vogts gate 17
Drammen: Dr. Hansteinsgate 9
Oslo: Stensberggata 27

Telefon: 69 24 70 00
www.statsforvalteren.no/os

Org.nr. 974 761 319

vedtak kommunen har fattet i saken med hjemmel i forvaltningsloven § 35 (omgjøring av vedtak uten klage).

Kort om sakens bakgrunn

Hovedutvalget for miljø- og arealforvaltning i Ringerike kommune innvilget i møte 7. juni 2021 (sak 43/21) dispensasjon etter markaloven § 15 fra lovens § 5 om forbud mot bygge- og anleggstiltak for bygging av vei til Gyrihaugen i forbindelse med bygging av et nytt radaranlegg for forsvaret. Søknaden ble unntatt fra behandling etter plan- og bygningsloven, jf. pbl. § 20-7.

Vedtaket ble påklaget av NOA og OOF, men klagene ble senere trukket. Saken var dermed ikke til behandling hos Statsforvalteren som klageinstans.

Under byggingen av veien oppstod det usikkerhet om det var mulig å ha radaranlegget på Gyrihaugen. Forsvaret kunngjorde i en pressemelding 11. juli 2023 at det planlagte anlegget måtte bygges en annet sted. Begrunnelsen var at nye omfattende tester viste at den planlagte radaren ville forstyrre andre anlegg i nærheten. Veien på 2 km var da ferdig bygget og har medført store naturinngrep i området.

Kommunens administrasjon sendte den 29. september 2023 et forhåndsvarsel til Forsvarsbygg om mulig omgjøring av vedtaket etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c, og varsel om mulig pålegg om retting etter markaloven § 18.

Saken ble lagt frem for Hovedutvalget for miljø- og arealforvaltning for å avgjøre om eget dispensasjonsvedtak truffet i 2021 skulle omgjøres. Administrasjonen innstilte på å omgjøre vedtaket av 7. juni 2021 med hjemmel i forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

Administrasjonen argumenterte med at dispensasjonsvedtaket bygget på feil faktisk grunnlag og at feilen hadde virket inn på vedtakets innhold, jf. fvl. § 41. Hovedutvalget fattet følgende vedtak den 18. august 2024 i sak 58/24, med fem mot fire stemmer:

1. Dispensasjonsvedtak i sak 43/21 opprettholdes.
2. Kommunen går i dialog med Forsvarsbygg og berørte grunneiere om istandsetting.
3. Omforent plan for istandsetting legges fram til godkjenning i HMA.

Erik Aslaksen opplyser i e-post 23. september 2024 at Gaupeskarveien som leder opp til Gyrihaugveien nå er kommersialisert ved at hvem som helst kan betale 70 kroner for å kjøre inn i Marka. Han opplyser at bommen står ulåst, og at det ikke er noen skilting om at det er eventuelle restriksjoner på bruk av veien. Aslaksen viser til at dette har medført en markant trafikk av personbiler, ATV-er og mopeder til toppen av Gyrihaugen, og at dette er til stor sjenanse for turgåere som bruker området.

Rettslig grunnlag for en eventuell omgjøring

Forvaltningens vedtak er i utgangspunktet rettslig bindende, både for dem vedtaket gjelder og for forvaltningen selv. Hensynet til partens rettsikkerhet og forutberegnelighet, det vil si at man skal kunne stole på at den gitte tillatelsen blir opprettholdt og at det skal være mulig å fortsette driften av virksomheten på noenlunde stabile vilkår, tilsier at forvaltningen ikke uten videre bør kunne endre det fattede vedtaket.¹ I visse tilfeller har likevel forvaltningen behov for å kunne endre fattede

¹ «Forvaltningsloven i kommunene» av Kyrre Grimstad og Siri Halvorsen, Kommuneforlaget 2011, s. 511

vedtak, for eksempel fordi vedtaket er ugyldig eller fordi tungtveiende samfunnshensyn tilsier at det ikke kan bli stående slik det er.

Kommunens administrasjon mente det var grunnlag for å omgjøre 2021-vedtaket med hjemmel i forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c, dvs. at vedtaket måtte regnes som ugyldig fordi feil faktum ble lagt til grunn. Hovedutvalget kom imidlertid til at det *ikke* var grunnlag for å omgjøre vedtaket som ugyldig.

At et vedtak er ugyldig, innebærer at det har feil som gjør at det kanskje ikke får de rettsvirkningene som det skulle hatt. Ugyldighetslæren er ulovfestet og går i grove trekk ut på at det må foreligge feil ved vedtakets innhold, f.eks. fordi det bygger på feil fakta (*materielle feil*), at det er fattet av et organ som ikke hadde myndighet til det (*personelle feil*), eller at det er begått saksbehandlingsfeil ved behandlingen av saken (*prosessuelle feil*). Brudd på saksbehandlingsreglene får bare konsekvenser for vedtakets gyldighet hvis feilen kan ha virket inn på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41.

Det følger av forvaltningsloven § 35 andre ledd at dersom vilkårene i § 35 første ledd foreligger, kan vedtaket også omgjøres av klageinstansen eller av annet overordnet organ. Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus er klageinstans for vedtak kommunene treffer etter markaloven, jf. markaloven § 16. I forarbeidene til markaloven er det forutsatt at Statsforvalteren, som klageinstans for kommunale vedtak, vil kunne omgjøre kommunens vedtak også uten at det er påklaget, jf. forvaltningsloven § 35.²

Vi slutter oss til kommuneadministrasjonens vurdering om at feil faktum kan føre til at et vedtak må anses ugyldig. Vurderingen må imidlertid knytte seg til kommunens vedtakstidspunkt, dvs. om det faktum som forelå på tidspunktet for kommunens tillatelse var feil på noen måte. Vi forstår faktum slik at de nye opplysningene kom frem etter at Forsvarets forskningsinstitutt hadde gjennomført omfattende interferens- og robusthetstester av radaren, dvs. *etter* at tillatelsen til tiltaket var gitt. Statsforvalteren er derfor noe i tvil om 2021-vedtaket er ugyldig etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

Etter vår oppfatning kan det uansett være grunnlag for å omgjøre vedtaket med hjemmel i forvaltningsloven § 35 femte ledd som lyder slik:

De begrensninger i adgangen til å omgjøre et vedtak som er forutsatt i første, annet og tredje ledd, gjelder ikke når endringsadgangen følger av annen lov, av vedtaket selv eller av alminnelige forvaltningsrettslige regler.

Bestemmelsen gir en generell adgang til omgjøring av forvaltningsvedtak, i prinsippet uavhengig av hvor lang tid som har gått siden vedtaket ble fattet, og også til skade for de som er tilgodesett i vedtaket. I praksis gir bestemmelsen en anvisning på en kvalifisert interesseavveining, det vil si at de hensynene som taler for omgjøring må veie vesentlig tyngre enn hensynene som taler mot. Dette er i forarbeidene til forvaltningsloven formulert som et prinsipp om at et vedtak kan omgjøres dersom partene ut fra en helhetsvurdering åpenbart ikke kan ha et rimelig krav på at vedtaket skal bli stående slik det er.³

² Se Ot.prp. nr. 23 (2008-2009) s. 47

³ Se Forvaltningskomiteens innstilling, s. 241

Ut fra praksis kan det skilles ut to typer tilfeller der det særlig kan være aktuelt med omgjøring på ulovfestet grunnlag; når nye faktiske omstendigheter har inntrådt og når tungtveiende allmenne hensyn tilsier det.⁴

For det første kan det være grunnlag for omgjøring dersom det har inntrådt nye faktiske omstendigheter siden det opprinnelige vedtaket. Det kan også tenkes at nye omstendigheter har kommet til siden vedtaket ble fattet, slik tilfellet er i denne saken hvor Forsvarets forskningsinstitutt gjorde nærmere undersøkelser etter at tillatelsen var gitt.

For det andre kan et vedtak omgjøres til ugunst for en part dersom tungtveiende allmenne hensyn tilsier det. I dette tilfellet mener vi både nye faktiske omstendigheter og tungtveiende allmenne hensyn tilsier en omgjøring. Vi viser også til Sivilombudets uttalelse i sak SOMB- 2008-76 hvor § 35 femte ledd ble vurdert som en aktuell hjemmel for omgjøring i en lignende sak.

Det er klart at tungtveiende forsvarsinteresser lå til grunn for at kommunen i 2021 innvilget dispensasjon fra markaloven for bygging av veien. Når radaranlegget likevel ikke skal bygges på Gyrihaugen, har den opparbeidede veien ført til inngrep og skader i terrenget som kunne vært unngått dersom Forsvaret hadde gjennomført testene på et tidligere tidspunkt. Vår foreløpige vurdering er at de hensynene som taler for en omgjøring veier vesentlig tyngre enn de hensynene som taler mot.

Konklusjon

Statsforvalteren varsler med dette at vi vurderer å omgjøre Ringerike kommunes vedtak av 7. juni 2021 i sak 43/21 med hjemmel i forvaltningsloven § 35 femte ledd.

Vi ber om at eventuelle uttalelser til forhåndsvarselet sendes oss **innen 1. november 2024**.

Med hilsen

Hege Skaanes Nyhus
avdelingsdirektør
Juridisk avdeling

Anne Danielsen Haugland
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Følg brev - epost
- 2 SFOS Gyrihaugen klage over HMA-vedtak 19.08.2024.pdf
- 3 Klage - Byggesak - Ringerike - 40/18 fnr 32 - Gyrihaugen - klage tillatelse utbygging militært anlegg
- 4 SFOS Gyrihaugen klage over HMA-vedtak 19.08.2024.pdf
- 5 Utkast til referat - møte om Gyrihaugen - Byggesak - Ringerike - 40/18 fnr 32 - Gyrihaugen - klage tillatelse utbygging militært anlegg
- 6 Ang. omgjøringsanmodning i sak 43:21 Gyrihaugen 24.09.2024.pdf
- 7 Omgjøringsanmodning i sak 43/21 Gyrihaugen - Byggesak - Ringerike - 40/18 fnr 32 - Gyrihaugen - klage tillatelse utbygging militært anlegg

⁴ «Forvaltningsloven i kommunene» av Kyrre Grimstad og Siri Halvorsen, Kommuneforlaget 2011, s. 533

Kopi til:

Ringerike kommune	Postboks 123 Sentrum	3502	HØNEFOSS
NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS	Sognsveien 231	0863	OSLO
OSLO OG OMLAND FRILUFTSRÅD	Storgata 28A	0184	OSLO
Erik Aslaksen	Slalåmveien 61 B	1350	Lommedalen
Tore Strande	Søndre Ringåsen 13	3512	Hønefoss
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO

Bygging av landbruksvei

Dammyrveien i Lørenskog kommune

- Et spørsmål om vern eller bærekraftig bruk av skogarealer?

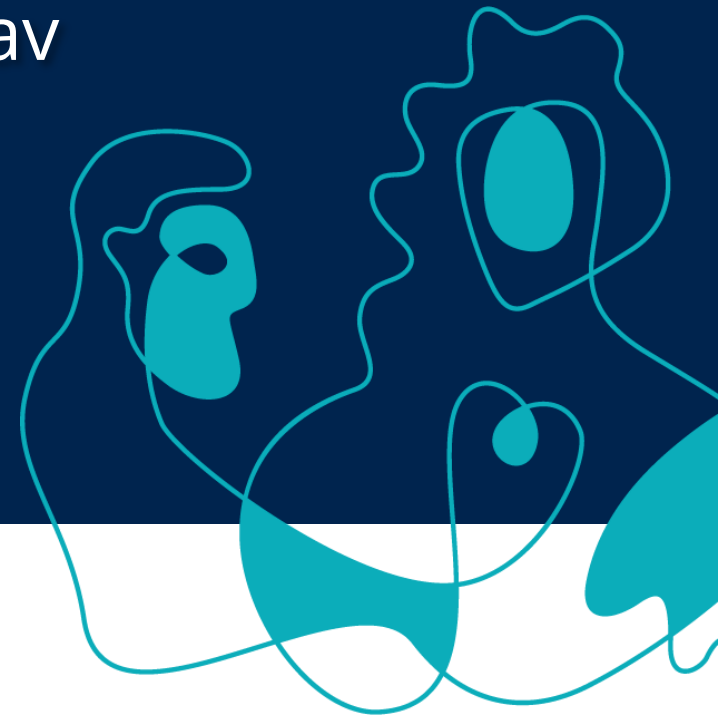
v/ Ellen Nitter-Hauge

Juridisk seniorrådgiver, Landbruksavdelingen

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Losby Bruk – gbnr 91/1

Totalt 43.900 dekar

39.400 dekar produktiv skog,
hvorav 3.832 da er vernet.

Veitetthet 0,6 m/da.

- Gjennomsnitt Østlandet 1 m/da.
- Optimalt 1,5 m/da.

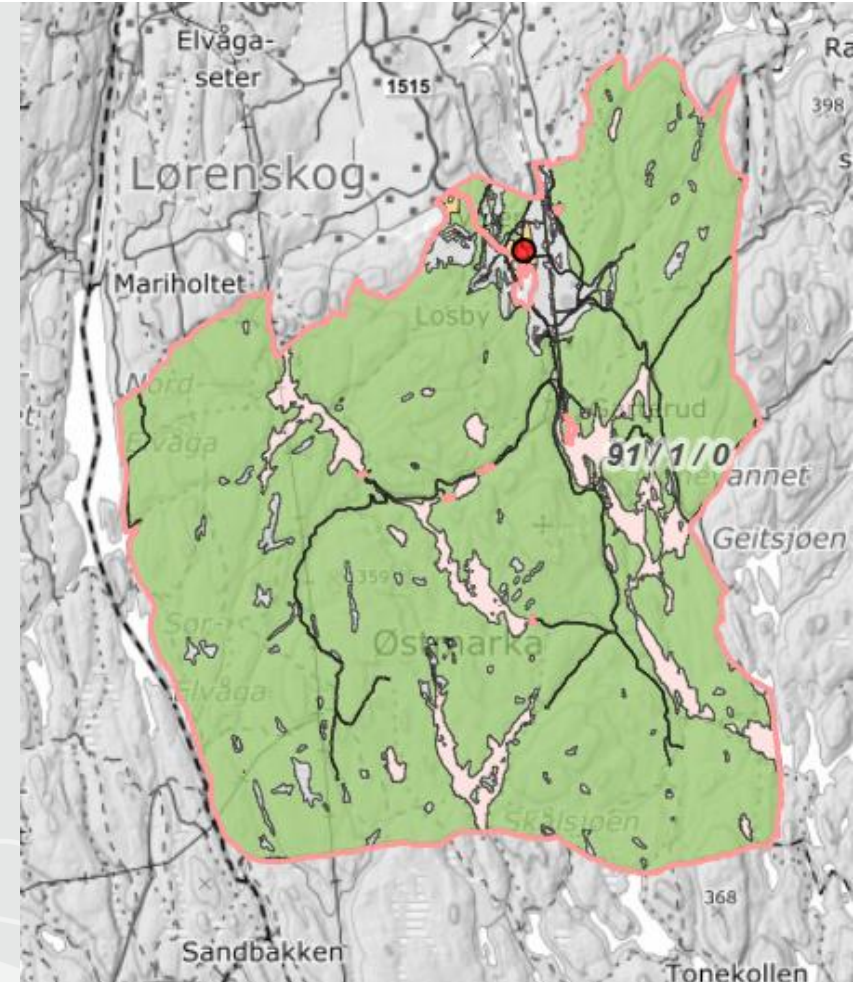

Foto:

Dekningsområde (blått): 4.300 dekar produktiv skog

- 62.000 m³ er hogstmoden
- Veitraseen (rød)
- Veien skal bl.a. erstatte tidligere transport over islagte vann og myrer

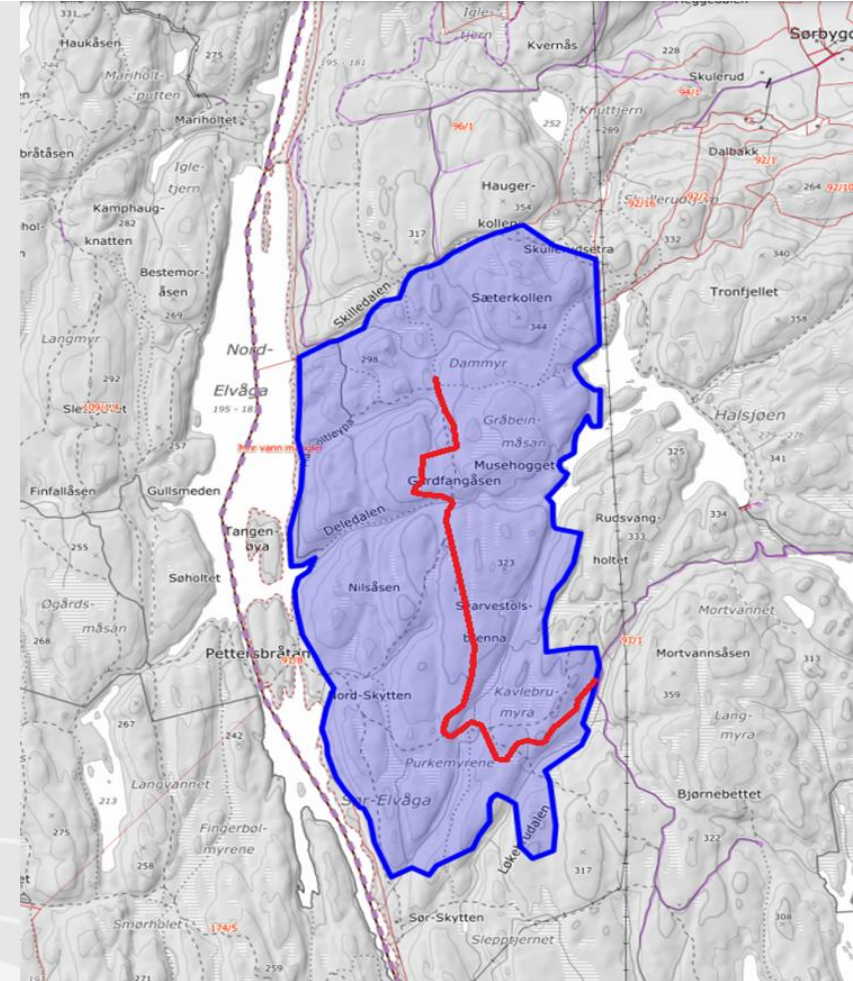
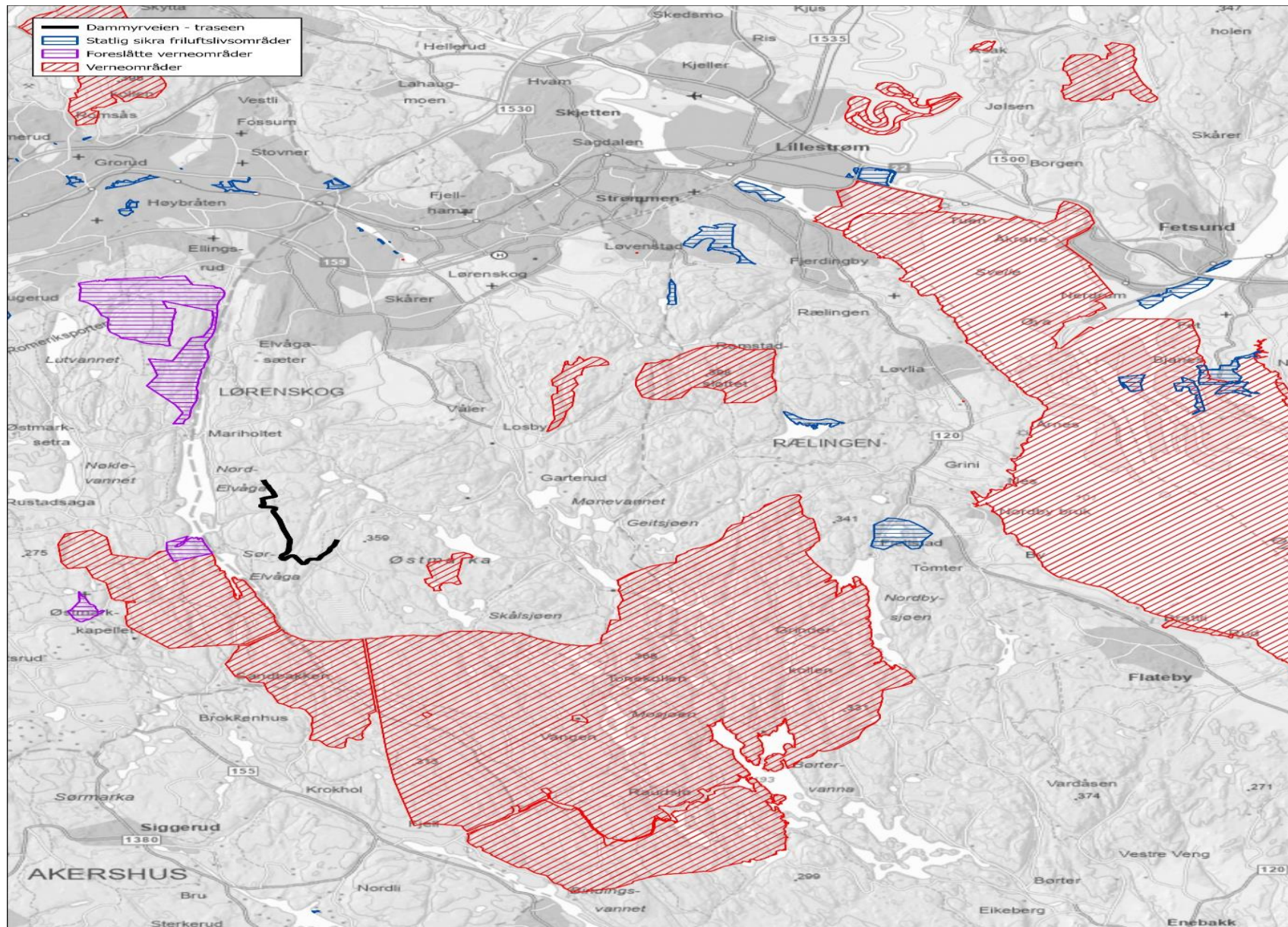

Foto:

Vern av skogarealer

- Naturmangfoldloven
 - Østmarka nasjonalpark (2023)
 - Østmarka naturreservat (1990)
 - Styggvassdalen (2022)
 - Tretjernhøla (2020)
 - Ramstadslottet naturreservat (2001)
- Markaloven § 11
 - Vern av friluftsområder med særskilte kvaliteter
 - Områder med preg av urørthet
 - Hauktjern og Spinneren i Østmarka (2013)
- Bestemmelser langs randsonen til en nasjonalpark – pbl § 11-8

Saksgang

2022– Søknad om tillatelse til bygging av en 3 860 meter lang landbruksvei i veiklasse 3 for tømmerbil med henger i vestre del av eiendommen.

Søknaden sendes på høring til berørte organisasjoner og det gjennomføres befaring med organisasjonene. Statsforvalteren v/klima- og miljøavdelingen avgir uttalelse.

2023 - Lørenskog kommune v/byggesaksavdelingen gir tillatelse etter markaloven § 14 andre ledd for veitiltaket.

2024 - Kommunedirektøren anbefaler at det gis tillatelse til landbruksveien med de vilkår som fremgår av forslag til vedtak. Saken går til politisk behandling og søknaden blir avslått.

2025 – Statsforvalteren gir klager medhold, og innvilger søknaden.

Marka

➤ Markaloven

- Fremme friluftsliv, naturopplevelse og idrett
- Byggeforbud
 - Unntak skogsbilveier, § 5 andre ledd
 - Kommunen godkjente veisøknaden etter markaloven 12. april 2023
- Hjemmel for vern av naturopplevelser, § 11
- Hogst i Marka reguleres av markaforskriften med hjemmel skogbruksloven § 13

➤ Markaforskriften

- Søknadsplikt for hogst (§ 7)
- Begrensninger på flatestørrelser, her 30 dekar, (§ 3 hogstflater)
- Unngå skjemmende kjøreskader (§ 6 terrengtransport)
- Naturvern- og friluftsansjoner skal høres ved bygging av skogsbilveier, § 8

Arealformålet LNF

- Marka er et LNF-område
- LNF er en bunden arealkategori
 - Det kan ikke legges restriksjoner på landbruket av hensyn til natur- og friluftsliv.
 - Restriksjonene må følge av sektorlowerket
 - Skogbruksloven med tilhørende forskrifter
- Hvor langt går restriksjonsnivået – hvilke rådighetsbegrensninger hjemler skogbruksloven?
 - Skogbruksloven regulerer det næringsmessige skogbruket, og skal sikre et bærekraftig skogbruk
 - ✓ Et skogbruk som balanserer hensynet til økonomisk verdiskapning med hensynet til miljøverdier, samtidig som framtidsskogen og dens rolle i klimasammenheng sikres for framtidige generasjoner.

Miljøverdier

- Naturmangfold (definert i naturmangfoldloven § 3)
 - Kunnskapsgrunnlaget, nml § 8
 - Ny miljøregistrering i veitraseen, bærekraftforskriften § 4
- Landskapet
 - Landskapsbildet
- Friluftslivet
 - Fysisk aktivitet (friluftsloven)
- Kulturminner
 - Ekstra arkeologiske undersøkelser er gjennomført uten funn
- Drikkevann
 - Vannverkseier – anleggsperioden, ellers neglisjerbart

Reguleringsplan?

- Skogsbilveier er søknadspliktige tiltak etter pbl § 20-1 bokstav l) og etter skogbruksloven § 7.
- Unntak fra dobbel søknadsbehandling etter pbl § 20-6 jf. byggesaksforskriften § 4-3 bokstav e).
- Eidsivating lagmannsrett (sak 23-022977):
 - Ikke nødvendig å ta stilling til om kommunen pliktet å utarbeide reguleringsplan da det *«uansett bare er for tiltak som er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven kapittel 20 en slik plan er en forutsetning for at tillatelser kan gis.»*
- Veinormalen

Hensynet til det kommunale selvstyret

- Forvaltningsloven § 34 andre ledd
 - «Klageinstansen skal legges stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn»
 - Det frie skjønn (forvaltningsskjønnet) åpner opp for ulike lovlige utfall av en søknadsbehandling.
- Kommunens begrunnelse for avslaget:
 - Permanent nedbygging av natur
 - I et område i Østmarka som er fritt for synlige inngrep og utgjør et verdifullt friluftsområde. Søknaden må også vurderes mot Markaloven
 - Natur- og friluftshensyn er styrende for praktiseringen av markaloven, og gis forrang over annen bærekraftig bruk. Kommunens strategi for naturmangfold.
 - Søknaden er avslått *«på et helhetlig grunnlag hvor natur- og friluftshensyn er veid opp mot de inngrepene en irreversibel vei vil innebære»*.

Klageinstansens rolle

- Rettssikkerhetsinstans
 - Ugyldige vedtak skal oppheves
 - Rettsanvendelsen
 - Begrunnelsen for avslaget viser feil i rettsanvendelsen
- Skogbruksloven § 7

«Planlegging, bygging og ombygging skal skje på ein måte som tek omsyn til viktige miljøverdiar og som **sikrar landbruksfaglege heilskapsløysingar**. Det skal leggjast vekt på å oppnå **eit rasjonelt vegnett,...**»
- Landbruksveiforskriften

«Formålet med denne forskriften er å sikre at planlegging og bygging av landbruksveier skjer på en måte som skal gi **landbruksfaglige helhetsløsninger**. Det skal samtidig legges vekt på hensynet til miljøverdier som naturmangfold, landskap, kulturminner og friluftsliv,som blir berørt av veiframføringen.»

Nytt vedtak eller ny søknadsbehandling?

- Forvaltningsloven § 34 siste ledd:
«Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken, eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen for ny behandling.»
- Hovedregelen er at klageinstansen treffer et nytt vedtak
- Forvaltningslovutvalget: «Spørsmålet er om klageinstansen bør være forpliktet til å gjøre det selv, eller om den bør kunne velge til å sende saken tilbake til underinstansen. Det siste vil føre til en fortsatt saksforberedelse i underinstansen og forlenge saksbehandlingstiden, også fordi underinstansens nye vedtak kan påklages.
- Godt opplyst saksforhold
 - Høringsreglene i landbruksveiforskriften og markaforskriften
- Tidsfaktoren
 - Nærmere 3 års saksbehandlingstid

Et klimasmart, stedstilpasset skogbruk

- Møte klimautfordringene og modernisere skogbruket
 - Mer tynning
 - Mer lukket hogst
 - Mindre hogstflater
- God veidekning
 - Kortere transportavstander i terreng
 - Lettere maskiner
 - Mindre kjøreskader
 - Mindre skader på naturmangfoldet
 - Mindre erosjon og avrenning

Forvaltning av Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftslivsområde

Møte i Markarådet 27. februar

Ellen Lien, Klima- og miljøvern avdelingen

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Disposisjon

- Vernevedtak og offisiell åpning
- Forvaltning og organisering
- Informasjonsarbeid
- Naturrestaurering
- Utvidelser av verneområdene
- Spørsmål?

Østmarka nasjonalpark er åpnet: – Et område som mange er glad i

Den eneste nasjonalparken i landet du kan ta T-banen til, åpnet offisielt lørdag.

GLADE: Både leder av Østmarkas venner Helga Gunnarsdóttir og klima- og miljøminister Andreas Bjella Eriksen er med på den offisielle åpningen av nasjonalparken.

Vedtak og åpning

Forvaltning og organisering

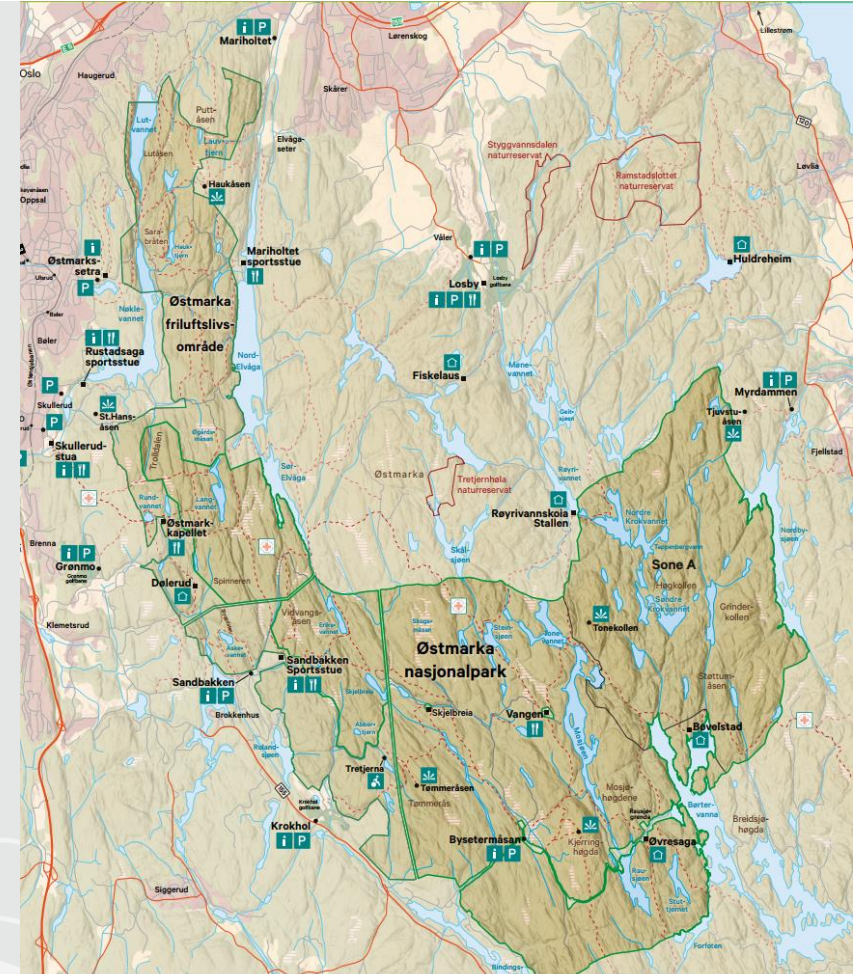

Foto:

Informasjon, skilting og besøksstrategi

Ostmarka
nasjonalpark

Velkommen inn i Oslomarkas nasjonalpark!

Welcome into
Willkommen in der

Rett i utkanten av hovedstaden kan du oppsøke ekte villmark. Her kan du oppleve gammel skog, som er leveområde for sjeldne og viktige arter, fra sopp og lav til bever og ulv.

På engelsk

På tysk

Kartinformasjon / Karte Informationen

Informasjonspunkt Information point	Turvei Hiking trail
Parkering Parking	Historisk vandreute Historical Monument Trail
Samvittighetssted Cultural heritage	Sone A: Det er ikke tillatt med offentlig eller rådgivning i dette området.
Turisthytte utebygning Tourist cabin extension	Sone A: In english
Utsiktspunkt Viewpoint	I nasjonalparken og friluftsvområdene er det tillatt å samle og å ta på planter, dyr og insekter. Dette gjelder også et øyeblikk.
Tilgjengelig fellesareal Accessibility for all	In english

Ostmarka friluftsvområde
English / tysk

er vernet etter naturloven, og er en naturlig forlengelse av nasjonalparken. Området er et svært variert landskap med store åpne områder og skogspregte landskaper. Her kan du oppleve varmt natur, kulturhistorie og kulturmiljøer i både Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftsvområde. Det finnes mange og varierte levedeierarter.

- Du kan plukke bær og matopp til egen bruk i hele Østmarka.
- All utvagn er varmt i nasjonalparken og friluftsvområdene.
- Bli med på tur og se på naturen og ta på naturen i Østmarka.
- Husk å være varsom ved all forvaltning.

er vernet etter naturloven, og er en naturlig forlengelse av nasjonalparken. Området er et svært variert landskap med store åpne områder og skogspregte landskaper. Her kan du oppleve varmt natur, kulturhistorie og kulturmiljøer i både Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftsvområde. Det finnes mange og varierte levedeierarter.

- Du kan plukke bær og matopp til egen bruk i hele Østmarka.
- All utvagn er varmt i nasjonalparken og friluftsvområdene.
- Bli med på tur og se på naturen og ta på naturen i Østmarka.
- Husk å være varsom ved all forvaltning.

Foto:

Østmarka
nasjonalpark

☰ Meny

Velkommen til Østmarka nasjonalpark

Østmarka er et svært variert skoglandskap med vann, myrer, kløfter og åsrygger. Her kan du oppleve variert natur, kulturlandskap og kulturminner i både tilrettelagte områder og intakte naturområder.

Ny hjemmeside

Foto:

Naturrestauring

Veteraniseringsbehandlinger. Tegning: Per Axell.

Foto:

Myrrestaurering

Myrrestaurering av Ødegårdsmåsan i Oslo kommune. Foto: SNO.

Foto:

Kulturlandskap

Foto:

Ferskvann

Velkommen til Ytre Hvaler nasjonalpark
Vann i Østmarka nasjonalpark sliter med gammel-forurensning_-far-kalk-som-medisin-1.17000406

https://www.nrk.no/stor-oslo/vann-i-ostmarka-nasjonalpark-sliter-med-gammel-forurensning_-far-kalk-som-medisin-1.17000406

Vi bruker informasjonskapsler for å forbedre brukeropplevelsen. [Besøk vår informasjonsside](#) for mer detaljer, eller finn lenken i bunnen av NRK.no.

NRK TV NRK Radio NRK Super NRK P3 Yr

NRK Nyheter Sport Kultur Humor Distrikt Mer

Stor-Oslo TV P1 Stor-Oslo Tips oss

Nasjonalparken er avhengig av det hvite pulveret

Årlig bruker Norge 75 millioner kroner på å rette opp skadene fra sur nedbør. I nye Østmarka nasjonalpark trenger flere arter kalk for å overleve.

Dag Aasdalen
Journalist

Vi rapporterer fra Vangen, Enebakk

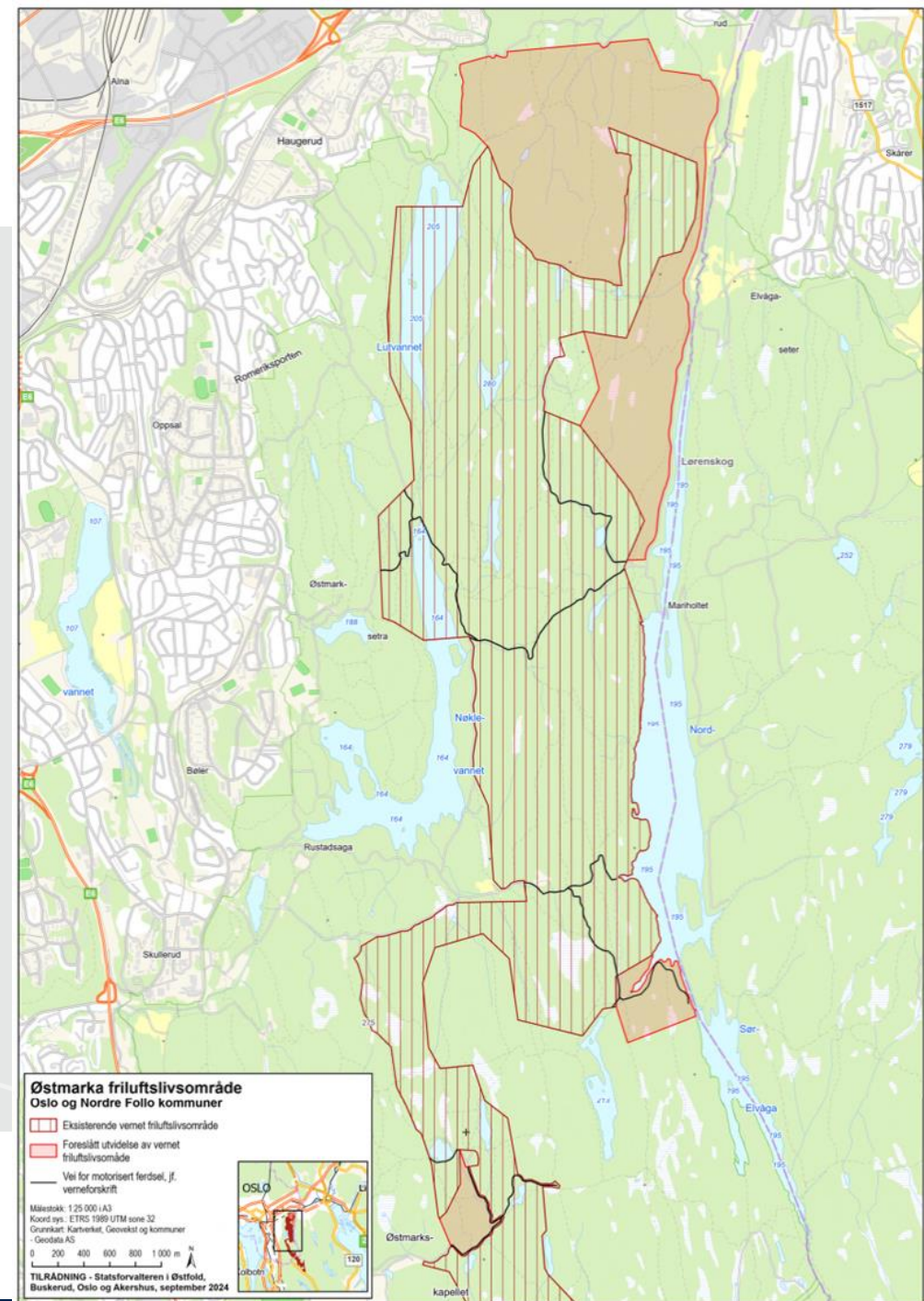
Publisert 19. aug. kl. 22:26
Oppdatert 20. aug. kl. 06:34

Her slipper helikopteret en stor beholder med kalk utover Østmarka nasjonalpark.

Foto:

Utvidelse av verneområdene

Foto:

Utvidelse av verneområdene

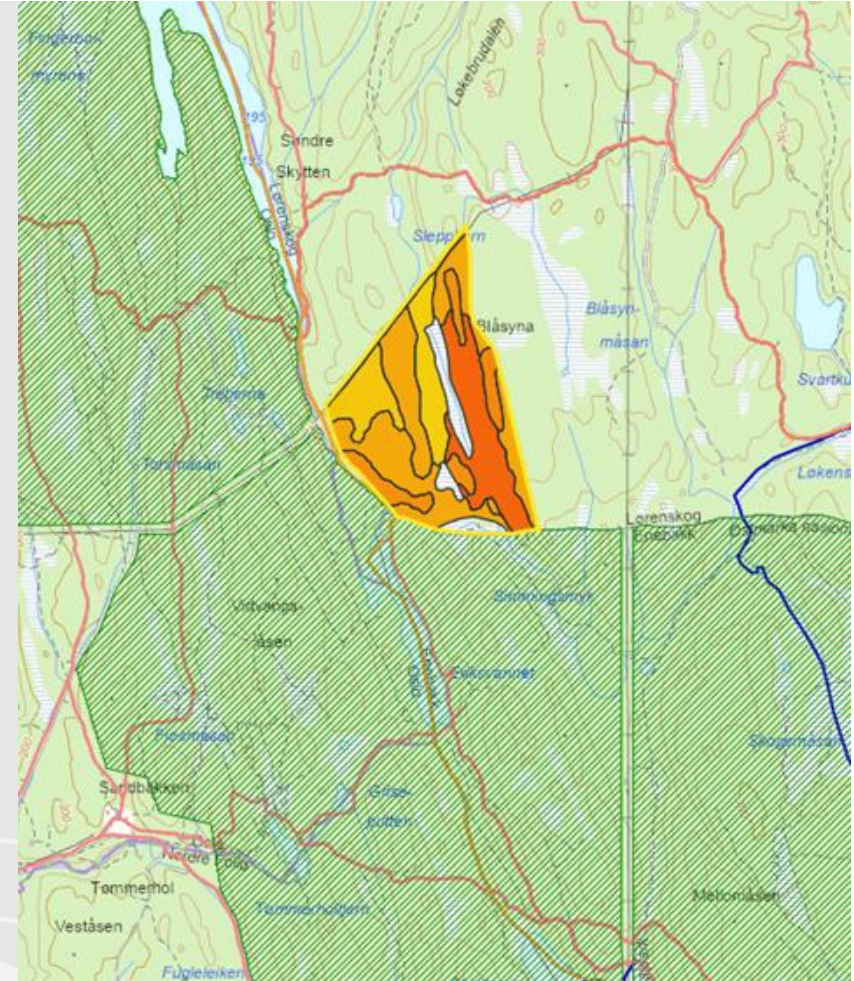

Foto:

Utvidelse av verneområdene

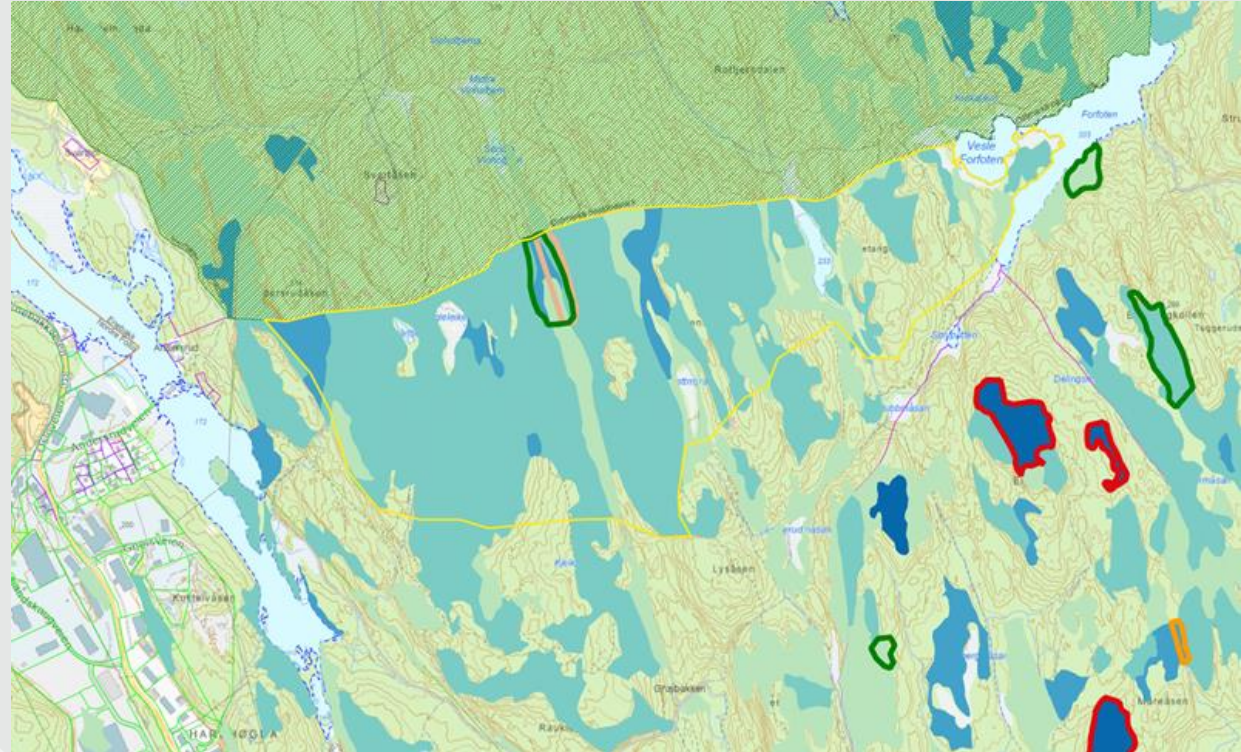

Foto:

Utvidelse av verneområdene

Foto:

Publisitet

FRIFOT
med Anne Lindmo

monsen

— — — — —
&
— — — — —
NASJONALPARKENE

Foto:

Tolkningsuttalelse

Reguleringsplikt for landbruksveier

Spørsmål om samordning mellom plan- og bygningsloven (pbl) og landbruksveiforskriften

- Ingen tydelig samordningsbestemmelse – to likestilte regelverk
Markaloven ny § 14 tredje ledd
«For tiltak som utløser krav om reguleringsplan etter bestemmelse i eller i medhold av denne lov eller plan- og bygningsloven, må stadfestet reguleringsplan foreligge før kommunen kan gi tillatelse ...»
- Restriksjoner på landbruket i LNF-områder
– Bunden kombinasjon

Terskelen for reguleringsplikt etter pbl er høy

«For gjennomføring av større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, kreves det reguleringsplan.»

Pbl § 12-1 tredje ledd

- «I lys av behandlingen vegene får etter forskriften, vil det ikke være naturlig å utløse reguleringsplikten med mindre det er snakk om anlegg av helt ekstraordinær størrelse.»
- Pbl § 20-6 unngå dobbeltbehandling
- «... legges til grunn en forholdsvis høy terskel ...»
- Krav til reguleringsplan likevel ikke til hinder for at det kan gis tillatelse etter landbruksveiforskriften, Rt. 2009 s 638

Kommunal- og
distriktsdepartementet

Retningslinjer for godtgjørelse av medlemmene i Markarådet

Fastsatt av Miljøverndepartementet 6. februar 2012

Det kan gis møtegodtgjørelse for deltagelse i Markarådet for medlemmer eller varamedlemmer som stiller i Markarådet gjennom et ulønnet verv. For møter som krever forberedelse, kan det i tillegg gis godtgjørelse for antall timer tilsvarende møtets lengde. For leder og nestleder, samt eventuelle ordinære medlemmer i Markarådets arbeidsutvalg, kan det gis godtgjørelse til forberedelser tilsvarende dobbel tid av møtets lengde.

Det gis ikke møtegodtgjørelse eller godtgjørelse til forberedelser for deltagelse gjennom en lønnet stilling. Unntatt fra dette er leder og nestleder av Markarådet.

Det kan utbetales reisegodtgjørelse for møte i Markarådet uavhengig av om deltagelsen er gjennom et ulønnet verv eller en lønnet stilling. Utfylt skjema for reisegodtgjørelse må sendes Statsforvalteren senest 1 måned etter reisens slutt.

Satser for møtegodtgjørelse følger Statens Personalhåndbok kap. 10.14.2.

Det tas utgangspunkt i Statens personalhåndbok (kap. 10.14.2, gjeldende fra 1. januar 2025).

Utgangspunktet er at møter kan godtgjøres med **inntil 6 timer pr møtedag** (faktisk medgått tid), og godtgjøring for møteforberedelser (vurderes ut ifra saksmengde – men maksimum møtets lengde). Begrensingen på 6 timer er ikke absolutt etter de nye retningslinjene. Reisetid inngår ikke i beregnet møtetid.

Utgifter i forbindelse med reise til møter dekkes (billigste reisemåte). Det beregnes kostgodtgjørelse, etter statens satser. Her inngår også reisetid. Men husk fratrukk ved servering av måltider (frokost, lunsj og/eller middag).

Møtegodtgjøring pr 1.1.2025:

Velg – Lønnsart 5534

Alle deltagere i styremøtene har rett på møtegodtgjøring etter følgende satser:

Leder: kr 758,- pr time

Øvrige medlemmer: kr 573,- pr time

Leder skal ha ledergodtgjørelse kun for tidsbruk i møter han/hun leder, for øvrig skal eder ha samme sats som øvrige medlemmer (f.eks. for forberedelser til møter).

Selvstendig næringsdrivende, kan ha krav på egen sats. Dette forutsetter at hovedbeskjeftigelsen er som selvstendig næringsdrivende, med eget organisasjonsnummer. Forutsetter også at de i vesentlig utstrekning har utgifter til f. eks eget kontor, behov for ekstrahjelp/ avløser / vikar mv.

Følgende satser gjelder:

Arbeid i møter: kr 1577,- pr time

Møteforberedelser kr 573,- pr time

Dersom timesatsen for selvstendige næringsdrivende benyttes ved deltagelse i møter, skal det ikke utbetales erstatning for tapt arbeidsfortjeneste i tillegg.

Erstatning for tapt arbeidsfortjeneste

Velg – Lønnsart 5533

Dette kan utbetales i tillegg til ordinær møtegodtgjøring.

- 1) Dersom møtedeltager gjør krav på erstatning for tapt arbeidsinntekt, kan dette utbetales direkte til møtedeltager i henhold til gjeldende satser. Dokumentert tap forutsetter at arbeidsgiver framviser en bekreftelse på at møtedeltageren ikke har permisjon med lønn for å delta i det aktuelle møtet.
 - Dokumentert tap – inntil kr 2 516,- pr dag
 - Sannsynliggjort tap – inntil kr 1010,- pr dag
- 2) Eller dersom virksomheten der møtedeltageren er ansatt framsetter faktureringskrav, kan tapte inntekter dekkes av oppdragsgiver. Det er fastsatt en veiledende sats på kr 1 658,- pr time +mva.

Sjekk hva du har rett på

Dersom du mener at du ut fra retningslinjene har krav på godtgjørelse, kontakter du sekretariatet eller tar direkte kontakt med økonomiansvarlig Turid Stray Sørensen. I noen tilfeller kreves det dokumentasjon før vi kan utbetale godtgjørelser. Når du har fått avklart hva du har rett på, skal du selv sende inn kravene via DFØ-appen.

Bruk av DFØ-app

Før du kan ta i bruk appen må Statsforvalteren i Oslo og Viken ved Turid Stray Sørensen få registrert deg som honorarmottaker. Turid kontaktinfo: telefon 22003659 eller turid.stray.sorensen@statsforvalteren.no

Turid må ha følgende info: hvilket styre du sitter i, navn, adresse, personnummer, skattekommune og kontonummer.

Du skal sende inn dine krav via DFØ-appen og via appen kan du sende inn reiseregninger og møtegodtgjørelser. Du kan også logge deg inn via PC, men appen er absolutt mest brukervennlig.

Last ned appen

For å bruke appen må du ha **iOS versjon 2.1.3 eller nyere**, eller **Android versjon 2.1.2 eller nyere**. DFØ tilbyr ikke en versjon for Windows-telefoner, og har heller ingen planer om det.

Logg på med ID-porten første gang

- Første gang du skal bruke DFØ-app, logger du deg på med ID-porten.
- Du kan bruke MinID, BankID eller BankID på mobil for å logge på.
- ID-porten fungerer best med Chrome eller Safari som nettleser på mobilen.
- Hver tredje måned må du logge på med ID-porten på nytt.
- Du kan kun bruke DFØ-app på én enhet (telefon/nettbrett) om gangen.

PIN-kode og fingeravtrykk

- Etter at du har logget på med ID-porten, velger du en firesifret PIN-kode.
- Neste gang du skal bruke appen, bruker du PIN-koden for å logge deg på.
- Du kan også bruke fingeravtrykk for å logge deg på, hvis mobilen din støtter det.

Når du ber om godtgjørelse

Velg lønnsart 5534.

Du sender inn ditt krav etter hvert møte. Første linje i ditt krav: her fører du opp godtgjøring for forberedelser. Deretter en linje for møtegodtgjørelse osv.

Dokumentasjon for tapt arbeidsfortjeneste eller selvstendig næringsdrivende legges ved som en pdf-fil i appen, hver gang.

- Tapt arbeidsfortjeneste - Velg lønnsart 5533

Til hjelp

Bruk lenkene under for å lære mer. Ved problemer kan Turid Stray Sørensen hos oss kontaktes per e-post: fmoatss@statsforvalteren.no

Generell info og fremgangsmåte: <https://dfo.no/kundesider/reiseregning/reiseregning-for-honorarmottakere>

Lowverk for godtgjørelser: [Statens personalhåndbok 2024 - 10.14 Styrer, råd, utvalg mv. – diverse bestemmelser - Lovdata](#)